

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Uneratni oddelki: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri post. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Aspri combattimenti a Sollum

Ura puntata di mezzi blindati avversari a sud-ovest di
Agedabia stroncata — L'azione contro Malta prosegue

Il Quartier generale delle forze armate
comunica in data di 13 gennaio il seguente
bollettino di guerra No 590:

Violenti attacchi contro i capisaldi della
zona di Sollum hanno urtato nella fiera
resistenza dei nostri presidii; aspri combat-
timenti sono in corso.

A sud-ovest di Agedabia una puntata di
mezzi blindati avversari è stata pronta-
mente stroncata. Alcuni mezzi avversari
sono stati distrutti.

Reparti dell'aviazione hanno agito, a più
riprese, sulle retrovie nemiche con visibili
effetti; in duelli con la caccia tedesca il
nemico ha perduto tre Curtiss.

Incurzioni su Homs e Tripoli sono state
effettuate da velivoli inglesi, senza gravi
conseguenze.

Prosegue l'azione aerea sugli obiettivi
di Malta.

Srditi boji okrog Soluma

Sunek sovražnih oklopnih vozil južnozapadno od Ageda-
bije odbit — Napadi na Malto se nadaljujejo

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil
je objavil dne 13. jan. naslednje 590. vojno
poročilo:

Siloviti napadi na postojanke na pod-
ročju pri Solumu so naleteli na ponosen
odpor naših posadk, razvneli so se srditi
boji.

Južnozapadno od Agedabije je bil sunek
sovražnih oklopnih vozil takoj odbit. Nekaj

sovražnih vozil je bilo uničenih.
Skupine letal so večkrat zaporedoma z
uspehom napadle sovražno zaledje, v spo-
padih z nemškimi lovci je sovražnik izgub-
il 3 letala tipa Curtiss.

Angleška letala so napadla Homs in Tri-
polis, a brez večjih učinkov.

Nadaljujejo se letalski napadi na napra-
ve na Malto.

Podvigi izvidnikov v severni Afriki

V dveh dramatičnih spopadih s „Hurricani“ so se ita-
ljanski letalci izkazali s tehničnim znanjem in velikim
pogumom

Z operacijskega področja, 13. jan. s. Po-
iskali smo letalce, kjer je nameščena ne-
ka naša izvidniška eskadra. Nekaj posadk
te eskadre je bilo te dni na prav drznih
poletih. Eno izmed letal se je 29. decembra
na področju pri Agedabiji spopadlo z 11
sovražnimi lovci, kakor je to omenilo 577.
vojno poročilo in 3 letala sestrelilo, se
otreslo se vseh drugih in nato strmoglav-
ilo za našo bojno črto. Neko drugo letalo
je bilo 7. t. m., kakor je bilo omenjeno
v 588. vojnem poročilu, med svojim izvid-
niškim poletom nad Bengazijem napadeno
od 5 angleških lovcev. Sestrelilo je 2 in
ostale tri prisililo, da so se umaknili iz
borbe, nakar se je vrnilo na oporišče hudo
prešetano ter z mrtvim in ranjenim
letalcem na krovu. Poveljnik eskadre kapitan
P. M., ki je bil za vojne zasluge tudi od-
likovan, nam je govoril o svojih možeh in
pripovedoval podrobnosti o obeh navede-
nih akcijah z dne 29. decembra in 7. t. m.

Dne 29. decembra, kmalu popoldne, je
letalo, katerega prvi pilot je bil poročnik
P. M., na svojem izvidniškem poletu ju-
žnovzhodno Agedabije, opazilo 11 sovraž-
nih letal tipa Hurricane, ki so ga kmalu
nato tudi napadla. Navzlic velikemu nesor-
azmerju sil se je letalo spopadlo z njimi.
Medtem ko so se sovražna letala z vseh
strani zaletavala vanj, so člani posadke
odločno izvršili vse manevre, ki jih je
zahteval položaj. Sovražna letala, ki je na-
padlo izvidnika od zadaj in s strojnico ob-
streljevalo pilotsko kabino, je bilo zadeto
od strojnice, se vnelo in tresčilo na tla.
Toda druga sovražna letala so medtem že
napadala od strani. Pilot je tedaj letalo
zaokrenil, da bi se čimprej in čimbolj pri-
bližal bojni črti, pa da ne bi letala preveč
izpostavil sovražnim napadom. Naglo se
je spuščal in spet naglo dvigal, kakor se
mu je zdelo pač najbolj potrebno glede
na neprestano streljanje strojnic iz sovra-
žnih letal. Ze po nekaj minutah je bilo hudo
zadeto drugo sovražno letalo, ki se je prav
tako razbilo na tleh. Borba se je v istih
dramatičnih okoliščinah srdito nadaljevala.
Po 6 minutah je že neko tretje sovraž-
no letalo strmoglavilo na tla. Toda sovra-
žni letal je bilo še vedno mnogo in so se
od vseh strani zaganjala v izvidnika, pri
čem je bilo več članov njegove posadke
ranjenih in tudi desni motor se je vžgal.
Pa bi preprečil razširjenje ognja, je pilot
krožil navzdol v levi smeri in obenem od-
redil posadki, naj se s padali reši. Večina

posadke pa je bila že mrtva ali hudo ra-
njena. Sovražna letala so znova napadla,
to pot od spodaj navzgor in na levi strani
ter smrtno zadela poročnika opazovalca.
Nastal je tudi požar v srednjem motorju,
od koder se je ogenj širil potem že na pi-
lotsko kabino. Tedaj sta se oba pilota po-
gnala s padalom med postojanke neke
italijanske divizije. Prvega pilota so takoj
pobrali in ga na hitro obvezali. Se isto noč
se je vrnil na svoje oporišče. Rešen je bil
tudi radijski telegrafist, ki je bil sicer hudo
ranjen, a se je vendar pri popolni za-
vesti vrgel iz letala. O drugem pilotu pa
ni bilo poročil.

Tudi akcija 7. januarja se je izvršila v
izredno dramatičnih okoliščinah in tudi
tokrat so se letalci pomerili z mnogo moč-
nejšim nasprotnikom. Prvi pilot izvidni-
škega letala je bil tedaj podporočnik F. N.
V višini kakih 5000 m nad Bengazijem so
izvidniško letalo sredi snemanja slik na-
padla angleška letala tipa Hurricane, ki
so patrolirala nad mestom. Bilo jih je 5.
Izvidnik se je v strmoglavkem poletu sku-
šal izbežiti nasprotnika. Toda sovražna le-
tala ki so bila hitrejša, so ga kmalu do-
segla in ga začela z vseh strani peklenko
obdelovati s strojnimi. Opazovalec, arti-
ljerijski kapetan R., je še nadalje smel
slike, obenem pa usmerjal strele iz letala,
dokler ga ni od spodaj navzgor zadel strel
sovražne strojnice. Prvi pilot pa se je
spretno skrival in umikal v oblake ter se
polagoma spuščal. Sovražne strojnice
so zalede tudi motorista, ki pa je s pomočjo
radiotelegrafista še lahko izmenjal trak
strojnice in nadaljeval oženj proti sovra-
žnim letalom. Kmalu je bilo zadeto eno iz-
med sovražnih letal, ki je tresčilo na tla.
Samo minuto kasneje se je isto ponovilo
na desni strani izvidnika, kjer je bil zadet
neki sovražni izvidnik. Tedaj so ostala tri
sovražna letala opustila borbo in se odda-
ljila. V kakih 20 minutah borbe se je ita-
lijansko letalo spustilo zelo nizko na mor-
je, kjer bi bilo lahko v primeru skrajne
nevarnosti pristalo. Po končani borbi pa
se je letalo čprav je bilo na več mestih
zadeto in so bili tudi letalci hudo zede-
lani. Letalo je srečno pristalo, čeprav je
pnevmatika desnega kolesa odpovedala.
Tako je tudi to letalo v polni meri opravi-
lo svojo nalogo. Čim je bilo popravljeno,
je že spet nadaljevalo s svojim uspeš-
nim delovanjem.

Uspešni izvidniški sunki vzhodno od Harkova

Neznatni boji na Krimu in v Donečkem loku — Nadaljnje
borbe na srednjem odseku in v Valdajskem gričevju
Uspeh tudi na leningrajskem bojišču

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 13. jan.
Vrhovno poveljništvo nemških oboroženih
sil je objavilo danes naslednje vojno po-
ročilo:

Na Krimu in v Donečkem loku le ne-
znatni boji. Na področju vzhodno od Har-
kova so naše čete izvedle uspešne izvid-
niške sunke proti sovražnim oporiščem.
Na sovražni strani je bilo 219 mrtvih, 93
ljudi pa je bilo ujetih.

Boji na srednjem odseku bojišča in na
Valdajskem področju se nadaljujejo
Pri podvigu udarnih čet na frontnem
obroču okrog Petrograda je bilo uničeno
22 sovražnih utrdb z njihovimi posadkami
vred.

Močne skupine bojnih, strmoglavskih in
lovskih letal so posegle v boje na kopnem.
Sovjet' so imeli posebno hude krvave iz-
gube in so se morali odreči mnogim voj-
nim potrebščinam. Mnogo krajev in želez-
niških viakov je bilo bombardiranih ter
zažganih.

V severni Afriki so bili močni angleški
napadi odbiti na področju pri Solumu. Hu-
di boji se nadaljujejo. Južnozapadno od

Agedabije se je izjalovil sunek sovražnih
oklopnih vozil. Nemška bojna in strmo-
glavna letala so bombardirala zbirajoče se
britanske tovorne in oklopne avtomobile
na področju pri Agedabiji, kakor tudi le-
tališče in pristaniške naprave na Cirensuki.
V letalskih spopadih so bila tri sovražna
letala sestreljena.

Uspešno so se podvignili in ponoči nadalje-
vali letalski napadi na letališča na otoku
Malta.

Ribbentropov uspeh v Budimpešti

Berlin, 13. jan. s. Na pristojnem mestu
so večeraj izjavili, da je dovolj razlogov
za popolno zadovoljstvo o rezultatih raz-
govorov, ki jih je imel nemški zunanji mi-
nister Ribbentrop pretekli teden v madžar-
ski prestolnici. Proučena so bila vsa vpra-
šanja, ki se tičejo odnošajev med obema
državama, obenem pa tudi vsi vojaški in
politični problemi v zvezi s sedanjim ev-
ropskim položajem.

Zmeda na malajskem jugu

Japonski bombniki rušijo zveze in vojaške naprave v zaledju umika-
jočega se nasprotnika

Točilo, 13. jan. d. Po poročilih, ki prihaja-
jo z malajskega bojišča postaja položaj
tamkaj za Angleže zmerom bolj nevzdr-
žen. Splošni kaos narašča že v velikanske
mere. Vse prometno omrežje, ki je An-
gležem še ostalo v južnem delu Malajskog
polotoka, je v popolnem neredu. Vse ce-
ste, ki vodijo proti severu, na fronto, so
zatrpane od brezkončnih vrst beguncev,
ki štejejo na deset in deset tisoče ljudi, beže-
čih z vojnega področja proti jugu. Zaradi
tega begunskega navaia je britanskemu
vojnemu poveljstvu slino težko, ako do-
cela nemogoče spraviti na fronto potreb-
ne rezerve, ki naj bi ustavile nezadržno ja-
ponsko prodiranje. Prav tako ni mogoče
četi, ki so se na front, dobavljati naj-
nujnejših vojnih potrebščin. Na podlagi
opazovanj japonskih izvidniških letal se
ugravajo na vseh cestah, ki vodijo s
fronte proti jugu, prizori nepopravnega ka-
osa. Slike, ki se nudijo opazovalcu, se
lahko primerjajo edino še s prizori, ki so
se dogajali na cestah severne Francije ob
veliki nemški ofenzivi neposredno pred po-
polnim vojaškim zlomom Francije.

Velik letalski uspeh

Tokio, 13. jan. Domei. Iz japonskega
glavnega štana javljajo: Japonsko letalstvo
je večeraj z velikimi silami dvakrat napadlo
letališče v Singapuru. Doseženi so bili iz-
vrstni uspehi. Japonska bojna letala so v
letalski bitki nad Johorem sestrelila okrog
poldneva 10 sovražnih letal vrste »Buffal-
lo». Nato je japonsko letalstvo nenadno
napadlo letališče v Tengahu, kjer je bom-
bardiralo vojaške naprave ter hkrati se-
strelilo eno sovražno letalo vrste Blen-
heim. Vsa japonska letala so se s teh ope-
racij nepoškodovano vrnila na svoja opo-
rišča.

Druge skupine japonskega letalstva so
12. januarja okrog 14. popoldne napadli
10 sovražnih letal tipa »Buffallos» nad Se-
lento. Pet sovražnih letal je bilo v spo-
padih sestreljeno. V celoti se lahko z goto-
vostjo računa, da so japonska letala se-
strelila 16 britanskih letal.

Napadi na zaledje bojišča

Tokio, 13. jan. d. Na pristojnem japo-
nskem vojaškem mestu je bilo objavljeno,
da so japonski bombniki v morskimi ožini ob
južnem delu Malajskega polotoka potopili
dve sovražni podmornici ter neko tovorno
ladjo. Japonsko letalstvo je večeraj v tesnem
sodelovanju s četami na kopnem neprestano
obstreljevalo britanske vojaške transporte
v zaledju bojišča. Južno od Kuala Lumpurja
so japonski bombniki na železniški progi, ki
vodi proti Singapuru, napadli neki angleški
vojaški vlak s četami. Zelo aktivna so bila
japonska letala tudi neposredno nad voj-
nim področjem, kjer so bombardirala so-
vražne tanke in motorna vozila ter obstre-
ljevala zbirajoče se sovražne oddelke in
čete na pohodu. V celoti je bilo uničenih
24 sovražnih oklopnih vozil.

Bombe na Tabong in Muar

Berlin, 13. jan. u. Takoj po padcu Kuala
Lumpura se je japonska ofenziva na Ma-
lajskem polotoku nadaljevala v smeri pro-
ti jugu. Posebno živahno je delovanje le-
talskih sil. Japonska letala so bombardirala
Tabong v Malaki kakih 50 km južno-
vzhodno od Tampina na meji zveznih držav
Negri Sembilan in Malake. Bombardirala
so tudi luko Muar na zapadni obali
Malajskega polotoka v severnem kotu države
Johor, kakšnih 200 km daleč od Singa-
pura. Muar je kot luka pomembna za-
radi tega, ker se je razvil po reki Muar
velik promet med njo in veliko obalno ce-
sto, ki je speljana iz Malake v Singapur.

Nevzdržen položaj Singapura

Singhap, 13. jan. (Domei.) Po brezličnih
vesteh, ki so semkaj dosele iz Melbourne,
označujejo tudi britanski krogi položaj Singa-
pura za zmerom bolj kritičen. Po mnenju
pristojnih krogov je nadaljnja obramba Singa-
pura docela nemogoča s sedanjimi voja-
škimi silami, ki so nezadostne, da bi kolik-
kaj ustavile japonsko prodiranje, ki se na-
daljuje z nezmanjšano naglico. Po vesteh iz
Melbourne smatrajo tamkaj, da bi padec
Singapura onemogočil nadaljevanje vojne
na zapadnem delu Tihega oceana ter v juž-
nem delu vzhodne Azije. Neki novinar, ki
je potoval v Singapur, je imel razgovor z
enim izmed angleških poveljnikov, ki mu je
ob tej priliki izjavil: Obrambe Singapura
ne bomo mogli več nadaljevati, če ne do-
bimo ojačen iz Anglije.

Singapurski guverner na begu

Tokio, 13. jan. s. Agencija Domei o-
roča, da je generalni guverner Malajskega
polotoka sir Thomas Shenton zbežal iz
Singapura v Kalkuto. Navzlic temu pa je
imel pred svojim odhodom zelo borben
govor četam singapurske posadke, ki jih
je pozval, naj branijo položaje do zadnje-
ga moža.

Dokončno izkrcanje na Celebesu

Saigon, 13. jan. Domei. Po radijskih ve-
steh, ki so semkaj dosele iz Soerabaya

na Javi je japonsko letalstvo z vidnimi
uspehi napadle važne vojaške naprave v
Nizozemski vzhodni Indiji. Japonski bomb-
niki so v nedeljo bombardirali vojaške na-
prave pri Minahaša. Istočasno so bile bom-
bardirane tudi vojaške naprave na Tara-
kanu. Japonske vojaške transportne ladje
so se pred Minahašo spustile v borbo s
sovražno obrambo ter jo uničile, hkrati pa
uspešno dovršile izkrcavalne operacije.

Saigon, 13. jan. Domei. Iz Batavije jav-
ljajo: Verjetno je, da so japonske čete oku-
pirale letališče, ki pripada prometnemu si-
stemu važnega otočja Tarakana, ki je veli-
kega pomena v proizvodnji petroleja. Tudi
letališče Menado z enako imenskim jeze-
rom na severnem delu otoka Celebesa v
bližini Minahaša sta že v japonski oblasti.

Ofenziva v Manilskem zalivu

Berlin, 13. jan. u. Na Luzonu so se po
kratkem presledku boji spet hudo razvneli.
Po ameriških vesteh so Japonci postavili
na bojišče nova znatna ojačenja. Na Fili-
pinih se je koncentrirala tudi večina japo-
nskoga vojnega brodograja. Sprčo tega
sodiijo, da nameravajo Japonci sedaj spro-
žiti splošno ofenzivo na zadnje severno-
ameriške postojanke na polotoku Batangu
in na utrjenem otoku Corregidoru.

Po vesteh iz japonskega vira pritisk na
kopnem in letalski napadi na ameriške po-
stojanke neprestano naraščajo. Na pred-
njih črtah se na ameriški strani bore pred-
vsem filipinski oddelki.

Japonska strpnost

Singhap, 13. jan. s. Zastopnik japonske
vojske je izjavil: Naše operacije na Ma-
lajskem polotoku so se pospešile z naglico,
ki prekaša vse pričakovanje. Tako smo si
osvojili cin in gumo v neprimerno večji
množini, kakor ju potrebujemo, dalje tudi
petrolej, zlasti na Borneu kjer smo ga do-
bili v tolikih množinah, da je s tem naša
vojna kapaciteta močno ojačena in se la-
hko spuščamo tudi v dolgo vojno.

Zastopnik vojske je nadalje dejal,
da prebivalstvo v zasedenih ozemljih s simpa-
tiji gleda japonske vojske, s katerimi se
bratijo tudi indijski vojaki, čim sovražno-

Južnovzhodna Evropa v novem redu Idea evropske skupnosti nasproti egoističnemu nacio- nalizmu

Monakovo, 13. jan. u. »Bewegung» je
objavila članek o političnem razvoju v juž-
novzhodni Evropi. Clankar je opozoril v
njem splošna na raznovrstnost narodnosti
na Balkanu in nemogoč sistem držav, ki
so se na njem ustvarile z verskimi mi-
rom. Sedaj pa so podane osnove za uspeš-
no sodelovanje med Nemčijo in južno-
vzhodnimi evropskimi deželami. Zaenkrat
pa gre le za osnove, ker v južnovzhodni
Evropi še dolgo ne bo one stabilnosti, ka-
kor jo zahteva novi red.

Nihče ne more reči, da tudi pozneje ne
bo do neke mere krivično razporejenih
meja. Prebivalstvo raznih narodnosti se na
tem evropskem področju križa in meša na
vse strani. Prav zaradi tega pa je baš na
tem področju ideja o evropski skupnosti
posebno pomembna in utemeljena, ker bo
le z njo mogoče odpraviti šovinizem in

Novoletni sprejem pri poglavniku Izjavi nemškega poslanika Kascheja in dr. Pavelića o sodelovanju Hrvatske v skupni borbi za novi red

Zagreb, 13. jan. s. Včeraj zjutraj so se
podali k poglavniku člani diplomatskega
zbora, da bi mu izrazili svoja voščila za
novo leto. Poglavniku je izrekel čestitke de-
kan diplomatskega zbora, nemški poslanik
Kasche, ki je prvi predložil poglavniku svoje
poverilice ob proglasitvi neodvisne hrva-
tske države. V svojem govoru je Kasche
med drugim dejal:

Ob koncu leta, v katerem je bila ustanov-
ljena neodvisna hrvaška država, posveča-
mo svoje misli nalogo, ki nas čaka v
novem letu. Tudi v tem času bo vojna, ki
jo vodijo evropski narodi za svoje življenj-
ske pravice, v glavnem odredjala naše delo-
vanje. S svojim pristopom k trojnemu paktu
v Benetkah ter s pristopom k protikomun-
tarnski pogodbi v Berlinu se je Hrvaška
postavila v skupno fronto evropskih držav
in zavezniških sil vzhodne Azije ter se je
tudi formalno pridružila skupni borbi. Kot
prijatelj vašega naroda ter v polni zavesti
razvoja dogodkov, ki bo lo pršli v tem le-
tu, izražamo vašemu narodu naše iskrene
in najboljše želje za voščila. Naj bi Vsemo-
gočni dovolil vašemu narodu vse, kar mu
je potrebno za njegovo varnost, za njegov
narodni in državni razvoj.

Poglavnik s eje toplo zahvalil za čestitke.
Preteklo leto je prineslo hrvaškemu na-
rodu uresničenje njegovih najvišjih idealov:
zopetno vstajenje neodvisne hrvaške države.
Velelele osi, Italija in Nemčija sta na
bojišču porazili državo, ki je v okviru ver-
sajakega sistema zaslužila hrvaški narod
in proti kateri se je v odločilnih dneh aprila
dvignil ves hrvaški narod kot en sam mož
ter s tem olajšal našo osvoboditev. S tem,

sti prenehajo. Povsem drugačno pa je za-
držanje birmanskega prebivalstva nasproti
četam maršala Cangkajška, ki prihajajo
še vedno v velikem številu v Birmo. Bir-
manci so zelo vznemirjeni, ker vedo, kaj
lahko pričakujejo od vojakov, ki celo v
svoji domovini samo ropajo.

Zastopnik je nadalje izrazil ogorčenje
Japoncev zaradi Rooseveltovih podtikanj,
da so japonski vojaki bombardirali cerkve
na Filipinskem otočju. Japonci so nasprot-
no znani po svoji verski strpnosti in so
storili vse, da ne bi poškodovali krščan-
skih cerkev, celo med sovražnostmi na Ki-
tajskem in celo tedaj, kadar so se kitaj-
ski vojaki zabarikadirali v bližini svetišč.
Ako je bila kaka cerkev vendarle zadeta,
je treba to pripisati težavnosti točnega
merjenja z velike višine, je pa laž Roose-
veltova trditev, da Japonci namenoma
bombardirajo cerkve.

Šigemicu pri Vangčingveju

Nanking, 13. jan. d. Novi japonski posla-
nik pri nacionalni kitajski vladi v Nankingu
Šigemicu je večeraj izročil poveljniku vlade
Vangčingveju svoje poverilice listine. V na-
stopnem govoru je japonski poslanik nagla-
sil, da je srečen, da bo mogel na tem mestu
prispevati s svojim delom v okviru japo-
nsko-kitajskega sodelovanja k organizaciji ve-
likega vzhodnoazijskega prostora. Predsed-
nik vlade Vangčingvej je v svojem odgovo-
ru prav tako poudaril pomen in potrebo
kitajsko-japonskega sodelovanja za napre-
dek vzhodne Azije.

Vznemirjenost v Avstraliji

Singhap, 13. jan. d. Po vesteh iz Mel-
bourne se je avstralski vojni kabinet več-
eraj ponovno sestel k seji, da bi proučil
strateški položaj ter izdal primerne ukre-
pe, ki so postali nujni glede na daljnosežne
uspehe japonske ofenzive v zapadnem de-
lu Pacifika. Dasi se strateški načrti za ves
britanski imperij pripravljajo v Londonu,
vendar po mnenju merodajnih avstralskih
krogov to Avstralije ne more odvezati, da
ne bi z vso pozornostjo in skrbjo zasledo-
vala prodiranje japonskih oboroženih sil v
prostoru, ki je po mnenju avstralskih kro-
gov največjega pomena za ta del Britan-
skega imperija.

egoistični nacionalizem, ki sta doslej po-
zročala največ gorja na Balkanu. To pa
še ne pomeni odprave meja. Kakor bodo
trajale države še nadalje, tako se bodo
ohranile tudi meje in spriči njih do neke
mere tudi nemir, ki ga je južnovzhodne
Evrope nikoli ne bo mogoče docela odpra-
viti.

Toda že splošni pristaneč južnovzhodnih
držav na trojni pakt priča o novem razpo-
loženju za sožitje med balkanskimi nari-
di. Najjačja evropska vojaška sila je pre-
vezela zaščito tudi nad južnovzhodno Ev-
ropo. Neodvisnost dežel in njihovih oboro-
ženih sil ne bo zmanjšana, pač pa bo po-
spešeno njihovo medsebojno sodelovanje,
ki je pri skupnem pohodu Rumunov, Ma-
džarov, Slovkov in Hrvatov proti bolj-
ševizmu že prestalo svoj ognjeni krst.

Novoletni sprejem pri poglavniku Izjavi nemškega poslanika Kascheja in dr. Pavelića o sodelovanju Hrvatske v skupni borbi za novi red

da sta priznali neodvisnost naše države,
sta ji silni osi dali oni položaj v novem ev-
ropskem redu, ki se uresničuje v sedanji
svetovni vojni. Priznanje Madžarske, Slo-
vaške, Rumunije, Bolgarije, Japonske, Špa-
nije, Finske, Kitajske, Mandžukua in Dan-
ske ter pristop Hrvatske k trojnemu paktu
in protikominternemu dogovoru so posta-
vili našo obnovljeno državo v skupni blok
evropskih držav in sil vzhodne Azije.

Ob vstopu v novo leto se hrvaški narod
z nespremenjeno hvalnostjo spominja po-
moči osnih sil, zlasti Italije in Nemčije.
Naši globoki hvalnosti do vladarjev, vlad
in narodov prijateljskih dužav pa se pri-
družuje topla hvalnost Vam kot pred-
stavnikom prijateljskih narodov, ki ste pod-
pirali in podpirate naše delo z iskrenimi
simpatijami in velikim razumevanjem.

Ko je poglavnik v hrvaškem jeziku za-
ključil svoj uradni odgovor, je v italijanš-
ni naslovil nekaj besed na diplomatski zbor,
poudarjajoč med drugim, da so v tem tre-
nutku misli vseh pri onih, ki se junaksko
bore za zmago in za novi red na svetu, ki
bo postavljen na trdne temelje pravice.

Huda nesreča

Buenos Aires, 13. jan. s. V bližini Ola-
varria se je pripetila v nekem kamnolom-
u za cement velika nesreča. Dinamit, ki
je služil za razbijanje skal je neudarno eks-
plodiral in porušil 60 delavskih hiš. Učini-
ki eksplozije so se šutili več kilometrov
daleč. Ubilih je bilo zelo mnogo ljudi, hudo
ran

Diplomatske vabe za Turčijo

Angleška zagotovila Ankare niso pomirila — Zato je Roosevelt poslal v Turčijo svojega zaupnika Bullitta

Berlin, 13. jan. u. Angleška, ameriška in sovjetska propaganda objavljata in opozarjata na poročila Reuterjeve agencije iz Ankare, ki je poročala o dolgem razgovoru turškega zunanjega ministra in britanskega poslanika v Ankari. Poročila ugotavlja, da je razgovor trajal nad eno uro in da se je vršil v ozračju največje prisrčnosti, ki da je prav gotovo pripomoglo k odstranitvi morebitnih zadnjih dvomov glede moskovske odločitve. Kakor je znano, je britanski poslanik v Ankari prisostvoval angleškim in sovjetskim razgovorom v Kremliju in je bil sprejet tudi v zaključni, avdienci, ki jo je Stalin dovolil angleškemu zunanjemu ministru Eden.

Prav tako je znano, da je ta okolnost povzročila hude skrbi v ankarških krogih, ki jim je bilo dobro v spominu vse, kar je pred letom dni zahteval Molotov v Berlinu. V tej zvezi so se potrudili mnogi agenti in končno celo sam predsednik poljske vlade, general Sikorski, da so izdali razne tajnosti v zvezi z bodočo mirovno organizacijo na vzhodu in jugovzhodu Evrope, zatrjujoč v glavnem, da ta organizacija ne bo v nasprotju z življenjskimi interesi Turčije, ki da bo celotna prišla na svoj račun v Bolgariji.

Jasno je, da ta indiskretnost ni dosegla zaželenega uspeha in je zaradi tega britanski diplomatski predstavnik v Ankari smatral za potrebno, da poda turški vladi avtentična zagotovila v nadi, da bo turška vlada odslaj povsem prepričana in da bo vzela za čisto zlato vse londonske obljube Londona in moskovske obveze.

Kolik pomen pa imajo prve in druge vedo vsi, kakor pripominjajo v berlinskih pristojnih krogih. V vsakem primeru pa vedo to oni, ki so to že sami izkusili, kakor n. pr. Baltiške države. Kar se še posebej tiče Stalinovih obveznosti, ni dvoma, da so prav tako slovesne kakor Edenove obljube, pa je zaradi tega zelo verjetno, da je sovjetski diktator prisegel, da bi le sklenil kupčijo, ki mu jo je predlagal britanski minister.

1. da se ne želi vmešavati v notranjo politiko evropskih držav in tudi ne posluževati se komunizma kot sredstva za razširjanje svojega vpliva.

2. da nima teritorialnih aspiracij, razen glede na Besarabijo, Baltiške države in nekatere obsejne predele Finske.

3. da ne teži po osvojitvi Dardanelskih očin in da je celo pripravljen Turčijo kako nagraditi, ako bi se izkazala s svojim zadržanjem naklonjenosti Rusiji.

Usoda, ki bi doletela vzhodno in južnovzhodno Evropo in torej tudi Turčijo, v primeru, da bi bile sile trojnega pakta premagane, je na dlani za vsakogar, ki je po lastni izkušnji spoznal cilje boljševiškega imperalizma. Zato se zdi verjetno, da se tudi v Ankari ne bodo v tem pogledu predajali nikakim utvarom, kakor to poudarjajo v berlinskih krogih. Morda je prav zaradi sklope, na katero so v Ankari naložila zagotovila angleškega diplomata, Roosevelt smatral za potrebno, da pošlje v turško prestolnico svojega posebnega zaupnika Bullitta, ki je kakor znano, poseben strokovnjak v vprašanih posojil in zakupov. Toda dolarij odnosa letala in tanki Zedinjenih držav niso nič bolj prepričljivi argumenti od onih, ki se jih ne poslužuje Anglija. Zato tudi Bullittova mis-

sija ne bo mogla doseči boljših rezultatov. Vsekakor pa spominja to na izjavo, ki jo je pred dnevi dal zastopnik nemškega zunanjega ministrstva o priliki razgovorov Edena in Stalina, da je namreč nemška vlada dobila v roke avtentične informacije o moskovskih razgovorih in da je o tem obvestila vse prizadete države.

Irska vznemirja Anglijo in Ameriko

Rim, 13. jan. s. Londonski list »Sunday Express« zahteva v svojem uvodniku, da Angleži in Američani zasledijo Irsko, ki s svojo nevtralnostjo in splošno politiko močno vznemirja Veliko Britanijo.

Stockholm, 13. jan. d. Po informacijah iz Londona je treba v najkrajšem času pričakovati, da bosta potiskala Velika Britanija in Amerika obnoviti vprašanje irske nevtralnosti. Po informacijah v londonskih krogih je bilo to vprašanje eden izmed predmetov o katerem sta mnogo razpravljala Roosevelt in Churchill o priliki svojih zadnjih razgovorov v Washingtonu. Anglija in Zedinjene države bodo v prvi vrsti pritisnile na Irsko, da jim izroči tri pomorska oporišča, med njimi v prvi vrsti: Queenstown. V Londonu sodijo, da bi bila ta oporišča potrebna za tako imenovano ameriško ekspedicijsko armado, o kateri je bilo že javljeno iz Washingtona. Tako naj bi Irsko po londonskih in washingtonskih računih postala nekakšno mostišče za projektirano angleško-ameriško ofenzivo proti Evropi. List »Daily Mail«, ki prav tako beleži govornice o ojačenju angleškega in ameriškega pritiska na Irsko, ugotavlja, da jim Irsko naravno ugodnosti, kakršnih bi si želele Anglija in Amerika n. k. noli ne bo hotela prostovoljno priznati.

Nevarna politika

Pariz, 13. jan. d. Profesor mednarodnega prava Le Fur je v »Matin« označil politiko čakanja za nevarno politiko za francoski narod. Po analizi sedanje vojaške in politične konstelacije je Le Fur izrazil prepričanje, da izid vojne med poglavitnima nasprotnikoma Nemčijo in Anglijo ni dvomljiv, ter da bo Nemčija dosegla končno zmago. Anglija in Zedinjene države bi rade videle, da bi Francija v njihovo korist prostovoljno napravila samomor. Posebno si to želi Anglija, ki od 1939 dalje ni prenehala obremenjevati Francije s težavami in trpljenjem. Politika nadaljnega čakanja ne pomeni za Francijo samo velike nevarnosti, marveč tudi zločin nasproti francoskemu narodu.

Ameriško stališče od Francije

Rio de Janeiro, 13. jan. d. Iz Washingtona javljajo, da je ameriški zunanji minister Cordell Hull v razgovoru z novinarji naglasil, priateljsko razpoloženje glede nadaljevanja pogajanj za francoske otoke St. Pierre in Miquelon. Poudaril je, da bo rešitev tega vprašanja hkrati raziasnila tudi ločeno stališče Zedinjenih držav obče. Značilno je, da je ameriški zunanji minister pri tem poudaril, da se bo stališče Zedinjenih držav nasproti pokretu tako imenovanih svobodnih Francozov razčistilo kasneje.

Cenzura v Ameriki

Buenos Aires, 13. jan. s. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada uvedla preventivno cenzuro za liste, poštne objave in radijske postaje. Za izvedbo tega ukrepa je bilo mobiliziranih 10.000 funkcionarjev. Listi bodo morali vsa poročila o vojni pred izdajo telefonsko sporočiti cenzuri.

Nadomestilo za izgubljeni kavčuk

Stockholm, 13. jan. d. Kakor se je izvedelo iz Washingtona, so tudi Zedinjene države glede na izgubo dragocenih ozemelj za pridobivanje kavčuka v južnem delu vzhodne Azije prišle na misel, na proizvodnjo umetnega kavčuka. Upravniki kreditnega oddelka pri ameriškem finančnem ministrstvu Jesse Johns je včeraj izjavil, da je bil odobren kredit 400 milijonov dolarjev za gradnjo tovarn sintetičnega kavčuka.

Izvoz kavčuka iz Argentine preprečen

Buenos Aires, 13. jan. d. Nezanesljiva možnost bodoče oskrbovanje Argentine s kavčukom je napotila argentinsko vlado, da je včeraj s posebnim odlokom prepovedala vsakršno izvažanje vseh vrst gumij iz Argentine. Prepoved je že s včerajšnjim dnem postala veljavna. Argentinski minister za agrarno proizvodnjo je v svoji utemeljitvi te prepovedi naglasil, da predstavlja kavčuk surovino, ki je posebej važna v vojni industriji. Zaradi težav, ki so nastale pri uvažanju kavčuka v Argentino, je treba računati, da bo v kratkem zavladalo občutno pomanjkanje te surovine.

Mine na turški obali

Carigrad, 13. jan. u. Viharno morje je zaneslo na čeri v bližini Sinopa na Crnem morju 2 mini, ki sta eksplodirali. Pri tem ni bilo ne žrtve ne škode.

Organizacijski uspeh GILL

Z dne 31. decembra prejšnjega leta, t. j. samo mesec dni od začetka vpisovanja v GILL se je v ljubljansko organizacijo vpsalo 5028 zastopnikov mladeži naše pokrajine. Izjavili so svoj pristop v organizacijo prostovoljno in so njihove vloge redno videli tudi njihovi starši. V istem času je bilo razen tega vpisano v organizacijo 346 nastavnikov, ki so se dali prostovoljno na razpolago Poveljstvu kot vodniki mladine.

Proti mladinski organizaciji, ustanovljeni v Ljubljanski pokrajini kot nadomestilo za razpuščeno nacionalistično jugoslovensko organizacijo Sokol, je vstal kakor znano zlasti srd komunistov, ki so skušali na vse načine, ne izključivši pri tem teroristično burbarstvo, ki jim je prešlo v navado, zaдушiti jo že v samem začetku.

Sijajni uspehi, doseženi v tako kratkem času, dokazujejo, da zdravi sloji ljudstva cenijo novo organizacijo zaradi ciljev, ki si jih je stavila. Ti so predvsem v podpornem delu, na telovadnem, športnem kulturnem in podpornem področju ter nimajo nikake zveze z raznarodovanjem, kar naj bi bil po mnenju obrekovalcev skrit namen organizacije.

Prireditvi zimske prehrane, fašistične Bessane in vse ustanove, ki streme po okrepitvi mladine, dokazujejo, da je GILL ostal zvest svojim nalogam ter je kot organizacija izraz nove Italije pri vsaki priliki dokazal lojalnost, kakršna gotovo ni v navadi pri onem delu prebivalstva, ki se je zapisalo navodilom iz Moskve in iz Londona. Ta lojalnost GILLa je tako visoka, da je v odkritem nasprotju z zločinsko nelojalnostjo bednih posameznikov, ki računajo na krotki značaj ljudstva ter mislijo, da lahko po mili volji oblače in vedre. Za ta življenjsko objavljene številke gotovo razočaranje in to razočaranje ne bo prvo te vrste.

Prestolonaslednik v Aquili

Aquila, 13. jan. s. Včeraj jutraj je prišel v Aquilo Nj. Kr. Vis. Piemontski princ, vrhovni inšpektor pehote, da bi obiskal šolo za rezervne oficirje. Na postaji so visokega gosta sprejeli pokrajinski prefekt, zvezni tajnik in župan mesta. Prestolonaslednik je prisostvoval večbam gojenecv ofcirske šole ter je izrazil svoje zadovoljstvo nad uspehom vaj, ki so se vršile na zasneženem terenu in v velikem mrazu.

Gradnja hiš za kolone

Rim, 13. jan. u. Ne glede na vojno, so se tudi v preteklem letu z državno podporo gradile kmečke stanovanjske hiše. V omejenem razdobju je bilo zgrajenih 2808 novih hiš za kolone. Prostora je v njih za 2233 družin. Stroški so znašali 126,5 milijona lir. Nadaljnjih 294 hiš je bilo povečanih. Za ta dela so znašali stroški 20,2 milijona lir. Končno je bilo 1124 hiš popravljenih in adaptiranih, tako da so bila v njih bolj urejena stanovanja za 1167 družin. Stroški za ta dela pa so znašali 65,4 milijona lir.

Un importante avvertimento

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana rende noto che in seguito ad accordi conclusi fra il Governo Italiano ed il Governo germanico hanno facoltà di liquidare i loro beni trovatisi nei territori ex jugoslavi, ora annessi alla Germania, e di trasferirne il ricavato netto, gli Sloveni:

a) che alla data del 1 IV 1941-XIX avevano residenza nei territori ex jugoslavi ora annessi all'Italia;

b) che, essendo vi nati e pertinenti al 1 aprile 1941-XIX si siano trasferiti, prima del 10 dicembre 1941-XX in Italia nei territori ex jugoslavi, ora incorporati alla Reich, ed abbiano dichiarato innanzi alle competenti autorità italiane di voler rendere residenza definitiva in Italia, e con dizione che in seguito a ciò venga concessa loro la cittadinanza.

Coloro che intendono rivendicare i propri beni secondo l'accordo suddetto dovranno inviare, nel termine di un mese e comunque, non oltre il 30 gennaio 1942-X, all'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana dichiarazione in duplice copia, con tico esemplare, facendosi attestare dalla stessa dal sindaco del Comune di residenza l'esattezza dei dati personali denunciati.

Gli Interessati potranno ritirare i materiali per la dichiarazione presso il Municipio di Lubiana e presso i Capitani Distrettuali, ai quali potranno anche essere dire le osservazioni.

Lubiana, 20 dicembre 1941-XX.

L'Alto Commissario Emilio Graziosi

Važno obvestilo

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino obvešča, da so, z ozirom na dogovore sklenjene med Italijansko in nemško vlado, pooblaščeniki likvidirati svoja premoženja, nahajajoča se na ozemlju bivše Jugoslavije, sedaj priključenem Nemčiji, in prenesti čisti izkupicek, Slovenci:

a) ki so dne 1. IV. 1941-XIX bivali na ozemlju bivše Jugoslavije, sedaj priključenem Italiji;

b) ki so tukaj rojeni in ki so bili dne 1. aprila 1941-XIX semkaj pristojni, pa so se pred 10. decembrom 1941-XX preselili v Italijo iz pokrajini bivše Jugoslavije, sedaj priključenih Nemčiji, in so izjavili pred pristojnimi italijanskimi oblastmi, da si želijo ustanoviti svoje stalno bivališče v Italiji pod pogojem, da jim bo naknadno priznano državljanstvo.

Osebe, ki nameravajo uveljaviti svoje pravice glede premoženja na podlagi zgoraj navedenega dogovora, morajo v roku enega meseca, a najkasneje do 30. januarja 1942-XX, poslati Visokemu Komisarju za Ljubljansko pokrajino izjavo v dveh enakih izvodi, potem ko je župan občine njihovega bivališča na samih izjavah potrdil točnost prijavljenih osebnih podatkov. Tiskovine za izjavo dobijo prosljci pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani in pri okrajnih poglavarstvih, pri katerih lahko dobijo tudi potrebna pojasnila.

Ljubljana, 20. decembra 1941-XX.

Visoki komisar

Emilio Graziosi

Gospodarstvo

Vojni proračun Zedinjenih držav

O Rooseveltovi poslanici glede vojnega proračuna razpravlja »Frankfurter Zeitung« v zvezi z njegovo istočasno poslanico o oboževanju. Prva poslanica ima očno namen preplašiti vojne nasprotnike, druga pa namen z ogromnimi številkami pomriti prebivalstvo v pogledu možnosti odpora. Roosevelt ceni izdatke v tekočem finančnem letu 1941/42 na 26 milijard dolarjev nasproti 22 milijardam, kolikor je bilo vstavljenih v proračun lani v marcu. Koliko bodo znašali dohodki v tekočem proračunskem letu Roosevelt ni povedal. Prvotno so bili ti dohodki ocenjeni na 9 milijard s primanjkljajem v višini 13 milijard. Glede na ta znaten primanjkljaj so bili lani v jeseni zahtevani novi davki v višini 3 in pol milijarde.

Za novo proračunsko leto 1942/43 predvideva Roosevelt izdatke v višini 56 milijard dolarjev in napoveduje v tej zvezi nove davke, kakršnih po svoji višini doslej Zedinjene države niso poznale. Navzlic temu je za to leto predvidenih le 18 milijard rednih dohodkov, nasproti 8 milijardam v letu 1940/41. Med tem ko je leta 1940/41 znašal deficit 6 milijard bo v tekočem letu dosegel najmanj 13 milijard, v letu 1942/43 pa 35 do 38 milijard. Deficit v takšni višini bo povzročil dviganje državnih dolgov v astronomске višine. Sam Roosevelt računa, da se bo zadolžitve Zedinjenih držav ob koncu finančnega leta 1943 povzpela na 110 milijard nasproti 55 milijardam ob koncu leta 1941 in 43 milijardam ob koncu leta 1940.

Uvedba novih davkov pa ne bo lahka. Treba bo povišati dohodnino in razširiti krog davkoplačevalcev. Tak poskus pa je že prejšnjim letom hud politične ovire. Bodočnost bo morala šele pokazati če se Zedinjene države vsaj v vojni sposobne uvesti sodobni davčni sistem. Država bo morala absorbirati znaten del kupne moči civilnega prebivalstva in tudi ne bo mogla delati nobenih izjem, niti pri farmarijih, niti pri delavstvu, kakor je bilo to doslej običaj z političnih ozirov.

To pa zopet ne bo lahka stvar. V svoji poslanici je Roosevelt samo napovedal, da bo treba tudi dosedanje državne izdatke skriti. To pa se bo dalo doseči le z zmanjšanjem izdatkov za podporo brezposelnih in z znižanjem podpor za izvedbo agrarnega programa. Pa četudi bi Roosevelt dosegel predvideno povišanje dohodkov, bo vendar ostal še ogromen deficit. Če pa ne bo uspelo absorbiranje kupne moči prebivalstva, tedaj grozi Ameriki inflacija. Vrh tega je treba upoštevati, da je lažje odobriti izdatke, kakor v enakem tempu povečati proizvodnjo obojevalne industrije. V tem pogledu je doslej obojevalna industrija bistveno zastajala v primeru s tempom odobravanja kreditov. Vsekakor tudi v bodoče ni računati s tem, da bi se industrija na mah preosnovala za potrebo vojne, navzlic se tako velikemu proračunu.

Gospodarske vesti

Ureditve delovnega časa v italijanski tekstilni industriji. Te dni so bili v Uradnem listu Kraljevine objavljeni predpisi o ureditvi delovnega časa v vsej italijanski tekstilni industriji. Glede na omejeno potrošnjo tekstilnega blaga se v vsej tekstilni industriji dela 5 dni v tednu. Posameznim podjetjem je prepuščeno, kateri dan v tednu (poleg nedelje) obrat miruje. Za bombažne predilnice je določenih na teden 32 in pol delovnih ur, za tkalnice bombažne in volne, za pletilne obrate in za izdelovalne pletenega perila pa 36 ur na teden. Voditelji obratov morajo obvestiti pristojne korporativne inspektorje o ureditvi delovnega časa. Izjemno bo večja zapoved dovoljena le z odobrenjem ministrstva za korporacije, ki bo le v primerih, ko je za nujne dobave vozaki, odobrilo začasno podaljšanje delovnega časa na 40 ur.

Uvoz domačih mlinov prepovedan. Finančno ministrstvo v Rimu je v zadnjem času ugotovilo, da se v znatnem obsegu uvažajo naprave za mletje žita v domačem gospodarstvu. Ker se hočejo kupci teh naprav očitno izogniti oddaji žita, je finančno ministrstvo prepovedalo uvoz takih aparatov.

Velika italijanska družba za električno industrijo »Socetel Voltas«, ki pripada koncernu Edison, je lani pri 810 milijonih lir glavne zabeležila 60,3 milijona lir čistega dobička in po plačala 7% dividende. Amortizacijski fond je povišan za nadaljnjih 50 na 70 milijonov lir.

Sejem kožuhovine v Ljubljani. Bliža se prvi ponedeljek po Sv. Neži (26. januar), ko je bila na Ljubljanskem velesejmu vsakotletna tradicionalna dražba s sejmom kožuhovine. Zaradi letošnjih izrednih prilik, zlasti zaradi pomanjkanja večjih količin kož divjadi, dražbe kožuhovine ne bo. Pač pa bo v ponedeljek, 26. januarja, na prostoru velesejma sejem kožuhovine zvezan s prosto prodajo. Lovci, prinesite na prodaj kožuhovino. Kupcev bo dovolj.

Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani sporoča svojim cenjenim vlagateljem, da izplačuje na stare hranilne vloge, ki dne 1. januarja 1941 niso presegle zneska Lir 20.000, 10% (deset od sto), na one stare hranilne vloge, ki so dne 1. januarja 1941 presegle znesek Lir 20.000, pa 5% (pet od sto). — Vsa tekom leta 1941 izvršena izredna izplačila se odbijejo od razvezane izplačilne kvote.

Vojna potrošnja papirja v Nemčiji. Glede na dalekosežne omejitve potrošnje papirja v Nemčiji so zanimivi podatki, ki jih objavlja »Neues Wiener Tagblatt« o tem vprašanju. Spričo previde uporabe surovin je ostala proizvodnja papirja po količini tudi zadnja leta neizpremenjena. V sami potrošnji papirja pa je prišlo do dalekosežnih sprememb. Danes služi papir v znatnem obsegu kot nadomestna surovina. Teritorialno povečanje Nemčije je tudi povzročilo povečano povpraševanje. Vrh tega pa se papir v ogromnih količinah potrebuje za vojne svrhe. Nemška vojska in obojevalna industrija potrošita danes 82 odstotkov celotne proizvodnje papirja. Papir služi predvsem za izdelovanje smodnika in za opremo municije. Nadaljnjih 31 odstotkov proizvodnje se uporablja kot zavojni papir, zlasti za zavojne živil, tako da ostane za vso ostalo potrošnjo (za pisanje

in za tisk) le 7% celotne proizvodnje. Spričo takega položaja je morala Nemčija bistveno omejiti civilno potrošnjo papirja, pri čemer so bili prizadeti tudi nemški časopisi. Nemčija je enake omejitve uvedla tudi v zasadenem ozemlju.

Prodaja živine na Hrvaškem. Zaradi nerednosti, ki so se dogajale pri nakupu živine zlasti od strani mesarjev, je hrvaški trgovinski minister odredil, da ima od 1. januarja t. l. edino Zajednica za promet z živino pravico kupovati živino preko svojih polnomočencev. Nihče drugi razen Zajednice se ne sme pojaviti kot kupec niti na sejmih niti drugače, Zajednica pa kupljeno živino dodeli mesarjem in oskrbovalnim ustanovam. Trgovinski minister je obenem odredil strogo nadzorstvo prodaje živine na sejmih in nadzorstvo pri zakolu živine, kjer mora mesar dokazati, da je živino kupil od Zajednice. Proti kršiteljem so uvedli najstrožje kazni. Nadzorstveni organi so te dni pričeli izvajati to kontrolo.

Nazadovanje prometa z nepremičninami v Zagrebu. Medtem ko je leta 1940 promet z nepremičninami v Zagrebu preokoli vrednost 1 milijarde kun, zlasti zaradi obsežne spekulacije s hišami in stavbišči, je lani dosegel le 646 milijonov kun. Znatno del tega prometa pa odpade še na prvo četrtletje lanskega leta, odnosno na čas pred uveljavljanjem zakonske odredbe o nadzorstvu nad prometom z nepremičninami, ki onemogoča spekulacijo. Lani je bilo v Zagrebu knjiženih v zemljiški knjigi za 506 milijonov novih bremen, črtanih pa je bilo 277 milijonov.

Ustanovitev vrhovne zadrzne zveze na Hrvaškem. Pretekli teden je bil ustanovljen Hrvatski zadrzni svet, v katerem so včlanjene vse hrvaške revizijske zveze in bo vršil funkcije vrhovne zadrzne ustanove.

Poljedelska banka v Zagrebu se je odločila zaščiti. Iz Zagreba poročajo, da se je Poljedelska banka d. d. s sedežem v Zagrebu s sklepom razveljavila z dne 18. novembra odpovedala zaščiti po uredbi o zaščiti zavarovalnih zavodov. Sklep uprave zavoda je odobril državni nadzorni urad, ki ni odobril naknadno prošnjo od 8. januarja glede podaljšanja zaščite.

Lansko nazadovanje prometa na newyorški borzi. Newyorška borza za vrednostne papirje v Wall Street je lani zabeležila le prodajo 170 milijonov komadov delnic, kar predstavlja najmanjši promet od svetovne vojne. V letu 1929. ko je ogromni obseg spekulacij z delnicami dovelj v jeseni do poloma, kar je izrazilo svetovno gospodarsko krizo, je bilo na tej borzi prodanih 1125 milijonov delnic. Še leta 1936. je dosegel promet skoro 500 milijonov delnic, naslednje leto 409, potem 297, 265, predlanskim 208 in lani komaj 170 milijonov. Lansko nazadovanje prometa je deloma v zvezi z okolnostjo, da je izločen promet z inozemstvom, ki je prejšnjem eno petino celotnega prometa. Tri četrtine inozemskega prometa pa je odračalo na Evropo, od tega največ na Anglijo, Švico, Nizozemsko in Francijo.

Japonska likvidacija angleške in ameriške banke v Vzhodni Aziji. Vrhovno poveljstvo japonske vojske in mornarice je odredilo takojšnjo likvidacijo tujih bank na zasadenem ozemlju. Da se pospeši ta likvidacija, so bile vse angleške, ameriške in nizozemske banke od 8. do 11. januarja zaprte. Likvidacija je poverjena japonskim velebankam. Največje banke je imela Anglija v Hongkongu in v Šanghaju, ki so prej obvladale pretežno del trgovinskega prometa v vzhodni Aziji. Največje angleške banke bo prevzel zavod Yokohama Specie Bank.

Znatno povišanje davkov na Japon-skem. Japonska vlada je pretekli teden sprejela zakon, s katerim se glede na razširjeno vojno zvišujejo neposredni davki za eno milijardo jenov, tako da bo donos neposrednih davkov presegal 2 milijardi jenov.

Iz gospodarstva Srbije. Glede na pomanjkanje delavcev v premogovnikih Srbije in na nujno potrebo, da se poveča proizvodnja premoga v Srbiji, je srbski notranji minister odredil, da smejo premogovniki v bodoče odpuščati delavce le s pristankom pristojnega rudarskega glavarstva. Vsi delavci, ki so zadnja tri leta vsaj 4 mesece delali v premogokopih, se morajo v štirih tednih javiti najbližjemu rudarskemu glavarstvu. Istočasno je notranji minister odredil omejitve proizvodnje tekstilni industriji zlasti v obratih, ki predelujejo bombažno in volneno prejo.

Omejitev dividend v Belgiji. Po vzorcu Italije, Nemčije, Francije in Nizozemske bo sedaj tudi Belgija izdala naredbo o omejitvi dividend, in sicer na 6%. Presežek čistega dobička bodo družbe morale naložiti v državne papirje. Dohodki članov odbora pa bodo omejeni na 2% doseženega čistega dobička.

Vodja angleških fašistov Mosley

Glavni angleški listi so nedavno posvetili svojo pozornost bivšemu vodji angleških fašistov siru Mosleyu ter so podrobno opisali, kako se je prebil božične praznike. Kakor znano, so Mosleya zaprli maja meseca 1. 1940. ter ga po silno burni sodni razpravi poslali v zapore v Holloway. Jeznišnica je v severnem delu Londona. Tu so mu uredili za bivanje dve sobi v poslopi, ki je bilo prvotno določeno za osumničenika za kazensko. Dovolili so mu da je jetniško pohištvo pomnožil z mizo in dvema stoloma, ki so mu jih prinesli z doma. Jetnik ima sam svoje dvorišče, v katerem lahko sprejema, seveda pod stroгим nadzorstvom. Tudi dvorišče je skrbno varovano z bodljikavo žico. Za božič je bilo gospe Mosleyevi dovoljeno, da je posetila svojega moža. Napravila mu je na plinski pečici božični obed, nakar sta šla zakonca na sprehod po dvorišču. Ta dan se je smel jetnik sprejati dvakrat, sicer mu je to dovoljeno le enkrat na dan.

Britanski časopisi se pri tem tudi spominjajo Mosleyeve sodne razprave, osobito državnega tožila, ki je takrat dejal: »Zahtevam kazen, ki bo služila kot primer ne samo britanskim fašistom, marveč fašistom vsega sveta.«

Naslednik Faringauxa

Vichy, 13. jan. s. Ubitega šefa kabineta v notranjem ministrstvu Faringauxa bo zamenjal zastopnik informacijskega ministrstva v Parizu Havard, ki je bil pozvan v Vichy. Havarda pa bo zamenjal v Parizu glavni direktor za tisk Pietry.

Churchill se pripravlja na povratek v London

Lizbona, 13. jan. u. Po ameriških listih so pričeli razpravljati, doklej bo Churchill še ostal v Washingtonu. Po nekaterih informacijah namerava že takoj odpotovati v London, kamor naj bi ga bili pozvali zaradi napetosti notranjepolitičnega položaja, po drugih pa bo ostal še nekaj dni v Washingtonu, da do kraja uredi odnose med Zedinjenimi državami in Britanskim imperijem.

Ojačenje ameriškega letalstva s civilnimi letali

Lizbona, 13. jan. d. Po brzojavki iz Washingtona sta ameriško vojno ministrstvo in angleška admiralteta v skupnem poročilu, ki je bilo včeraj zdano objavila, da bo v ameriško armado uvrščenih tudi približno 300 ameriških civilnih transportnih letal, da bi se tako ameriško vojno letalstvo ojačilo.

Položaj Wendella Willkieja in Davisa

Stockholm, 13. jan. d. Po vesteh iz Washingtona računajo v poučenih ameriških krogih, da bo bivši Rooseveltov protikandidat za predsedniško mesto Wendell Willkie verjetno izbran za načelnika novega urada, ki mu namerava Roosevelt poveriti organizacijo in vodstvo vojne proizvodnje v Zedinjenih državah.

Stockholm, 13. jan. d. Iz Washingtona se je izvedelo, da je Roosevelt z dekretom ustanovil nekakšen »narodni vojni delovni urad«, ki ga bo vodil predsednik nacionalnega posredovalnega urada za vojno industrijo W. Davis.

Zavarujemo se proti kužnim boleznim!

Ljubljana, 13. januarja. Z mestnega magistrata smo prejeli v objavo daljše opozorilo, naj se vse prebivalstvo zavaruje proti kužnim boleznim predvsem s snago. Ze v starih časih so med najhujšimi kužnimi boleznimi poznali pegavi tifus. Danes vemo, da pegavec razširjajo uši. Toda ne naglavne uši, temveč uši v perilu in obleki. Zato je snaga edino orožje proti tej strašni kugi. O pravem času moramo paziti, da se uši sploh zarediti ne morejo. Čim večkrat se moramo kopa ti in preoblačiti sveže perilo, seveda čim večkrat umivati po vsem telesu. Snažna gospodinja ne more biti tako lena, da se perila natamni vsak teden skratka z najresnejšo skrbjo za zdravje družine morajo biti stanovanja in ljudje vedno tako snažni kot v največjih praznikih. Uši se v

množinah pojavijo kar nenadno. V takih množinah, da se jih zaposljuje obraniti ne more niti najbolj kultivirani damal.

Ze od nekdaj je pri nas ušivost največja sramota.

Dolenjci na smučeh

Un motivo d'inverno nel Dolenjsko — Zimski motiv z Dolenjskega

Novo mesto, 13. januarja
Druga letošnja nedelja je bila vsa v znamenju zimskega športa. Zadnji zapadli sneg je nudil po vsem Dolenjskem kaj ugodno smučalo in tudi vreme samo je bilo zelo pripravnost za smučanje. Kljub precejšnjemu mrazu je v soboto zvečer ponovno pričel nalezivati sneg in v teku noči je zapadla na staro podlago 15 cm suhega pršča.

V nedeljo jutraj je bilo živo srebro kar 8.2 stopinje pod ničlo, toda hudi mraz ni oviral vnetih prijateljev belega športa, da bi se s svojimi dilcami ne podali v naravo. Vsi jutrajni vlakci so bili prenapolnjeni s smučarji, ki so se v posebno velikem številu podali na Gorjance, Mirno goro in Polzevo, kjer so najljepši smučki tereni in tudi

dobro oskrbovane planinske kočice. Tudi v najbližji okolici Novega mesta ni manjkalo naše smučke mladine. Največ mladeži se je smučalo na Recljevem hribu, Marofu, Sv. Roku in Hribu, kjer so kaj pripravna smučišča.

Seveda pri tolikem številu smučarjev niso mogle izostati nesreče in že prva nedelja je zabeležila nekoliko nesreč, med njimi si je neki deček zlomil pri smučanju obe nogi. Mestne ulice so bile ves dan popolnoma zapuščene, toliko bolj pa se bila napolnjena zabavišča, kavarne in gostilne. Zvečer je ponovno pričel nalezivati sneg in ga je preko noči zapadla, okoli 10 cm. Tudi mraz se ni popustil in je v ponedeljek jutraj kazal termometer kar 9 stopinj pod ničlo.

Jožef Tominc, največji goriški slikar Spomin na moža, ki je veljal za najboljšega portretista svojih dni

Gorica, 13. januarja

Te dni se listi spominjajo znamenitega goriškega rojaka Jožefa Tomince, slikarja iz prve polovice prejšnjega stoletja, čigar delo je bilo dolgo po krivici pozabljeno, zadnji čas pa je zgodovinska kritika začela spoznavati in odkrivati njegovo redko umetniško vrednost. Pred dvema letoma je prezrta šla mimo nas 150-letnica njegovega rojstva, zato zaslužita njegovo življenje in delo toliko bolj, da mu posvetimo nekaj vrstic.

Jožef Tominc se je rodil dne 6. julija 1790 v župniji sv. Hilarija v Gorici. Že v zgodnji otroški dobi je kazal živo zanimanje in velik dar za risanje, da je vzbudil pozornost ne le svojega očeta, Ivana Tomince, temveč vse okolice. Ko je dorasel, ga je oče poslal v Rim, da se izpopolni v slikarskem znanju. V središču stare rimske kulture in umetnosti je imel mladi Tominc mnogo prilike, da se seznanji z deli znamenitih mojstrov in se vzgleduje pri njih. Delj časa je ostal v galeriji grofa Francesca della Torre, leta 1824. pa se je vrnil v Gorico. Leta 1831. je odprl svoj umetniški atelje v Trstu, kjer so ga imenitniki in ustanove, zlasti cerkev, obiskali z naročili. V Gradiškuti nedaleč od Gorice je imel svoje posestvo, na katerem je prebival poletja, občudoval lepoto narave in ustvarjal svoje najlepše umetnine. Zadnja leta svojega življenja se je za trajno umaknil v to samoto in ostal tam do svoje smrti leta 1870.

Množica njegovih slik je ohranjenih po raznih krajih v Furlaniji, na Goriškem, v Trstu in Istri. Velike uspehe je dosegel na področju portreta, da ga štejejo med umetniške vrhunce v Italiji njegovega časa ter ga stavljajo Hajezu, Lipariniju in Grigolettiju ob stran. Hvalijo zlasti natančnost njegove risbe ter njegov smisel za barvo in plastičnost oblike. Največjega občudovanja pa je deležna fiziognomska dobnost njegovih portretov. Tominc je imel redek dar, da je prodir v dušo človeka, ki mu je sedel, ter mu je na obraz prikladal vso notranjost njegove duše. Marsikdo izmed ljudi, ki jih je portretiral, se je zastavil na privrženju življenjski poti in se razmisli sam nad seboj, ko je opazil, kako mu je slikar potegnil krinko z obraza in ga naslikal, kakršen je v resnici bil, ne pa takšnega, kakršna se je doždeval sam sebi. V Gorici je ostalo nekaj znamenitih Tomincovih del.

Giuseppe Tominc: Ritratto della Sconosciuta, l'interessantissimo acquisto della Galleria Nazionale — Jožef Tominc: Portret neznanke je ena zanimivost pridobitve zbirke naše Narodne galerije iz leta 1929. Portret je Narodna galerija kupila v Gradcu

minčevih del, med njimi slike sv. Hilarija in sv. Kacijana v stolnici, Vnebovzvetja v Kapucinski cerkvi, sv. Antona v kapelici poleg Lantierjeve palače in sv. Filipa v semeniški cerkvi, ki so vse dobro ohranjene, medtem ko se jih je mnogo drugih razgubilo, nekaj pa jih je uničila prejšnja svetovna vojna. Tomincova je tudi oltarna slika, ohranjena v Ogleju, ki predstavlja sv. Petra na tronu med sv. Markom in sv. Antonom-opatom, in pa slika Vnebovzvetja v kapeli v Villi Vincinli. Na vseh teh slikah vzbuja občudovanje Tomincov dar za figurarno kompozicijo. — Tominc je pripadal novi beneški šoli 19. stoletja. Tudi slika iz Ville Vincinli kaže značilna znamenja te dobe, kakor vsa njegova dela. Umetnost na kritika sodi, da spada Tomincovo Vnebovzvetje med najlepša in najbolj dovršena, kar jih poznamo poleg Tiziana. Slika je razoren primer, kaj zmora umetnik, ki mu je resnična umetnost — duša, življenje, ljubezen in vse.

Ko vinogradnik pretaka mlado vino

V januarju se prične redno pretakanje letošnjih vin. Do zdaj jih je vesten vinogradnik še mešal, da je s tem pospešil naravni padec kislin. Pred pretakanjem pa jih mora pustiti v miru, da se drože lepo usedejo na dno. Pri tem se vina že nekoliko očistijo. Pred pretakanjem mora vinogradnik preizkusiti vino na stanovitnost na zraku. Prevsem na to, ali mogoče na zraku porjavijo. V tem primeru je treba porjavenje prenehati z močnejšim žveplanjem. Pri pretakanju samem je treba paziti, da se čisto vino natančno loči od drože. Druže damo v poseben sod, ki smo ga zažveplali. Na vrhu drože se bo čez nekaj časa spet nabralo nekaj čistega vina, ki ga čimprej potegnemo z drože in ga porabimo sicer dobi še močnejši priokus po drožah. Pri prvem pretakanju bomo nova vina na vsak način dobro zračili, posebno, če smo jih morali pred pretakanjem močnejše žveplati. Dobro bomo zračili tudi vina, ki imajo duh in okus po žveplu.

Nekaj dni po pretakanju bomo morali vina v sodih doliti, ker se bodo usedla. Ravno tako moramo tudi naprej držati sode z vini polna. Za dolivanje smemo uporabljati le zdrava vina in enake kakovosti, kakor je vino v sodu.

V januarju ali februarju pretočimo tudi sadjevec. Tega ga posebno ljubijo, pri pretakanju ne zračimo, če to ni izrecno potrebno, da ostane v nem v večji meri ohranjen oglikov dvokis. Pred pretakanjem je treba preizkusiti na stanovitnost na zraku tudi sadjevec in ga je treba tudi močnejše

žveplati, če porjavijo. V tem primeru moramo seveda pri pretakanju zračiti tudi sadjevec.

V januarju je čas, da skuhamo iz trošin in drože žganje Mrzla voda posebno se mrzli sneg nam pomaga pri hlajenju destilativ. V kleti pa glejmo, da toplina ne bo padla prehitro. Predvsem dobro zavarujemo vse kletne odprtine, da mrzli zrak od zunaj ne bo imel dostopa v klet. Potrebno zračenie opravimo le pri toplem vremenu. Tudi ne smemo vina prevažati ali pošiljati po železnici, če je mraz prehud, ker bi nam utegnilo zmrzniti. In če se zgodi, da vino v slabih kletah ali pri prevažanju v najhujšem mrazu zmrzne, tedaj mora vinogradnik vedeti tole: v mrazem vinu se izločijo beljakovine pa tudi vinski kamen, in vino postane — pa naj je bilo prej še tako čisto — na ta način motno. To ni največja nesreča, zakaži tako vino se bo, ko se otaja, spet samo od sebe očistilo in popravilo. Ostane naj v miru, četudi do marca ali aprila. Pač pa moramo zmrzlo vino takoj, ko se je očistilo, ločiti od sesedle gošče. Pri tem pretakanju go moramo tudi primerno zažveplati, da ne porjavijo in da se hitreje popolnoma očisti.

Kar se tiče pretakanja črnega vina, naj velja naslednja pripomba: Črno vino se mora pretakati drugače kakor belo. Črno vino mora biti primerno a ne preveč trpkost, imeti mora prikopno barvo. Če vpliva na mlado vino zrak, postane prijetnejše in zlahkejša, škoduje pa zrak barvilo in trpkost črnine. Zato naj se črna pretaka le toliko, da se ohrani čista in da bo stano-

vitna. Skrbeti moraš, da bo sod, če le mogoče, vedno poln in dobro zavehan. Če je le mogoče naj se črna ne čisti s čistili, ampak jo pusti, da se očisti sama od sebe. Čistila vzamejo črni preveč barvila. Ko se je črna po trganju očistila, je sploh najboljše, da jo pretočiš takoj na čisto. Če ostane čez zimo na drožeh, rada postane kalna. In če se to zgodi, ne izgubi samo na barvi, marveč tudi na okusu. Da se črni zlasti v poletnem času rada loti ocetna kislina, je obče znano, zato naj se hrani v kletih, ki so poleti primerno hladne.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisarata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

dne 20. januarja 1942 v Grahovem za govedo in prašiče;
dne 20. januarja 1942 v Stični za govedo in prašiče;
dne 21. januarja 1942 v Mokronogu za govedo in prašiče;
dne 21. januarja 1942 v Ljubljani za govedo in prašiče.

Radio Ljubljana

SREDA, 14. JANUARJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije — v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert kmečke godbe. 12.40: Vlado Golob — solo na harmoniko. 13.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Orkestralna glasba pod vodstvom Arlandia. 13.50: Operna glasba. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Pestra glasba pod vodstvom Petra. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Kvartet Jožek s sodelovanjem saksofonista Miloša Zihlerja. 17.35: Koncert pianista Juliana pl. Karolya. 19.: Tečaj italijanščine, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Tercet sester Stritarjevih. 20.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.30: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona EIAR: Madame Butterfly, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini, po operi pa poročila v italijanščini.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 14.: Ob 17.: Hamlet. Red A. Četrtek, 15.: Ob 17.30: Bog z vami. mlada leta! Red Četrtek.
Petek, 16.: Ob 17.: Voda. Premiera. Red Premierski

Shakespearejev »Hamlet« je tragedija neodoljega značaja. Usoda nesrečnega danskega kraljeviča, ki jo je oblikoval Shakespeare, je delo univerzalnega značaja, v katerem so genijalno zajete tehtne misli o življenju in silah, ki ga oblikujejo in usmerjajo. V blestečem prevodu pesnika Otona Župančiča, v novi režiji dr. Krefta, s scensko glasbo dirigenta D. Zebreta in popolnoma novi zasedbi vlog je uprizoritev tega dela zanimivost prve vrste. Naslovno vlogo igra prvič na našem odru Slavko Jan. Nadalje igrajo še: Levar, Mira Danilova, V. Juvanova, Stupica, Cesar, VI. Skrbinski, Lipah, Nakrst, Mileva Ukmar-Boltarjeva in Gregorin.

Življenje, veselje in žalost ter ljubezen mladega študenta in njegovega prijateljskega kroga je podana v veseligrigi »Bog z vami, mlada leta« ki sta jo napisala Camasio in Oxilia. Zelo prikopno delo očituje italijansko lahкотnost in prožnost, veliko prisrčnost in tehnično izdelanost. Glavne vloge igrajo: Ančka Levarjeva, Kralj, Mira Danilova. Režiser prof. Šest.

Premiera Vombergarjeve tridejanske komedije »Voda« bo v petek ob 17. uri za red Premierski Naš znani dramatik in pisatelj slušnih iger Jože Vombergar je pokazal v svojem delu izrez iz našega podeželskega življenja. Dejanje se plete okrog vodovoda, zaradi čigar zgraditve je ločena vas v dve nasprotni stranki. Konflikt razreši na izredno zabaven način kpar, ki se mudi kot letoviščar v vasi, ko spozna, v čem leže ovire. Njegova zvijača je zgrajena na ničumnosti in častihlepu vačanov, ki končno proti lastni volji dobe vodovod. Delo bo režiral Milan Skrbinski.

OPERA

Sreda, 14.: Ob 17.: Prodana nevesta. Red Sreda.
Četrtek, 15.: Ob 15.: Rigoletto. Izven. Dijaška predstava. Zelo znižane cene.
Petek, 16.: Ob 17.30: Ples v Operi. Opera. Red A.

Abonenti reda Sreda bodo imeli dravi predstav Smetanove »Prodane neveste«. To melodiozno, v ritmični živo in iskrivo delo nudi poslušalcem s svojo pestrostjo, segavostjo in lepimi baletni velikimi. Peli bodo: Vidaličeva, parti o Janka bo pel namesto obolelega Francela Manoševski, v glavnih partijah nadalje Betetto in Danovec. Sodelujejo: Janko, Kogeljeva, Pugeji, Golobova, Poljanarjeva, Jelnikar in Marenk. Dirigent D. Zebre, režiser C. Dubavec, coreograf inž. P. Golovin.

V četrtek ob 15. uri se bo vršila dijaška predstava Verdi'jeve opere »Rigoletto«, ki je ena izmed najpopularnejših skladateljevih oper: Trubadurja in Traviata. Delo je nastalo v času njegovega največjega skladateljskega razmaha in mu je prineslo mimo omenjenih dveh del največje slave. Pevne partije, ki jim je podloženo dramatično dejanje, nudijo pevsem priljublene naslage. Razen Primožiča, ki poje naslovno partijo, je zasedba opere v letošnji sezoni večji del nova, kar je velika privlačnost v glavnih partijah: Ribičeva in Manoševski. Dirigent D. Zebre, režiser R. Primožič, coreograf inž. P. Golovin.

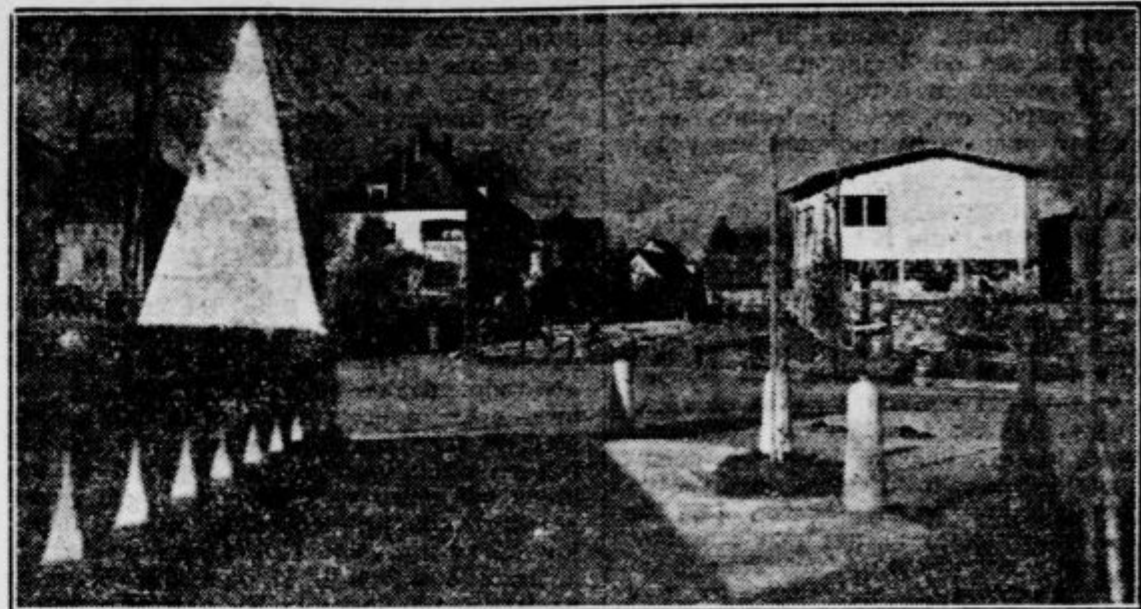
Opozarjamo, da se bliža žrebanje za dobitke, ki so razpisani v »Gledališkem koledarčku«. Za prijatelje gledališča omenimo koledarček lep, informativen priročnik, ker vsebuje zanimive podatke in članke o gledališču ter čez 60 slik naših gledaliških članov. Naprodaj je po ceni 12 lir pri gledaliških blaginjah in v knjigarnah.

PISATELJEVA ŽENITEV

Dramatik Molnar se je nameraval drugič ožestiti. Za dan poroke je bil določen četrtek. Tada Molnar se je obotavljal. Ko so ga vpraševali o verokih, je poamnil: »Ne, izključeno! Vsa četrtek moram v pisateljski klub. Veste kaj, izberimo ponelejek. Ob ponedeljskih zvečer po navali ne vem nič pametnega početi.«

Krakovo — naša Solatna vas

Najnovjša številka »Sadjarja in vrtnarja« prinaša zanimiv članek ga. Ote Hribarjeve o zelenjadarstvu ljubljanskih Krakovcev, iz katerega razberemo, da je že oče Bleiweis označil krakovske vrtove kot najboljše obdelane na svetu. Iz članka povzamemo:

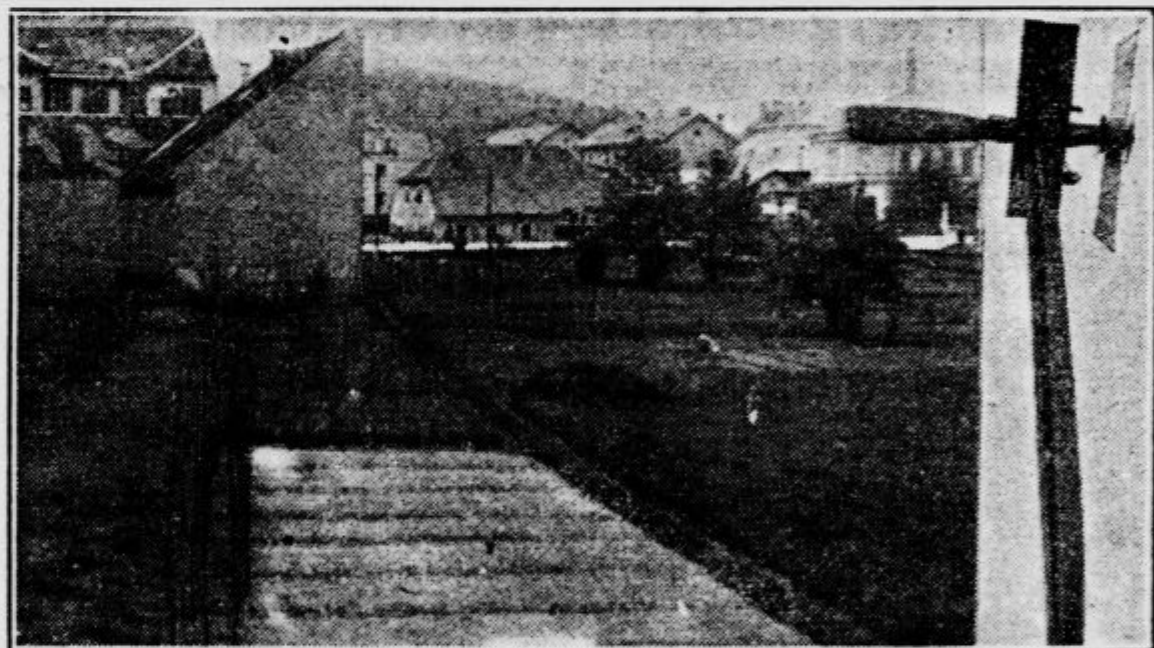
Ljubljana, 13. januarja
Kakor da bi prišel na deželo, se zli človeku, ko stopi za Križankami na krakovska tla. Z nizkimi, čednimi hišami se razprostirajo veliki, vzorno obdelani vrtovi. To je kraj, ki zalaga ljubljanski trg z zelenjavo.

Zemlja v Krakovem je rahla črnica, ki daje za tri tedne zgodnejši pridelek od trnovske ilovice. Najboljša je lega za grabensko šolo proti Krakovski ulici, ki je obrnjena na jugovzhod, ima torej dopolnilno sonce ter daje najlepši in največnejši pridelek. Krakovci so vrtnarili že za časa Valvazorja. Prvotno je bilo v Krakovem 6 km² dandanes pa se bavi z vrtnarstvom okrog 24 družin. Še danes veljajo besede dr. Janeza Bleiweisa, ki jih je napisal v pohvalo krakovskim gospodinjam in vrtovcem v »Novicah« 1851: »Vrti naš h Krakovčanov so kar se šteje mnogovrstne zelenjave, morebiti najboljše obdelani na vsem svetu. Kaj zmore pridno in umno obdelovanje, se vidi tukaj očito. Kar se le more iz zemlje pridobiti, se tukaj iz nje pridobi in ljubljansko mesto in še druge kraje oskrbujejo pridne Krakovčanke z zelenjavo skozi vse leto. V Kranj — kdo bi verjel, ako se ni sam preprčal — se mora dobra solata dobivati večji del iz Ljubljane...«

Venlar pa kapusnice, čebulnice, krompir in podobno tu ne dajo primerne pridelke, ker je zemlja prerahla, pregloboka. Krakovska zemlja je najboljše solatna zemlja. To naši Krakovci dobro vedo. Zato in iz kupčijskih razlogov sade večinoma solato, predvsem »trdoglavo krhljiko«, poleti, v pozni spomladi »mehko okroglo«, zgodnje spomladi pa berivko. Tudi endivijo, eskarijoko, rumeno in zelenolistno, sade. Sejejo

mного motovilca. Značilno je za krakovske vrtnarje, da seme svojih vrst zelenjave ljubosumno čuvajo in ga drugim ne prodajajo, češ: »Takšna solata zraste le pri nas!« Po krakovski »trdoglavi krhljiki« je dobila svojo slavo svetovno znana »ljubljanska ledenka«, »ljubljanska maslenka« je pa istovetna z »mehko okroglo«. Krakovci bo zaničljivo zamahnili z roko, če mu porečeš, da sadi »ledenke«. Kaj bo »ljubljanska ledenka« enaka »trdoglavi krhljiki«! »Ledenka« je uvožena roba, dočim je »krhljika« domača! In človek je te njihove konservativnosti vesel in jo ceni. Razlikujemo tri oblike »krhljike«: rumeno, zeleno in poškopljeno. — Spomladi in jeseni so lehe obsejane s špinačo. Solata in špinača sta torej pri Krakovcih glavna pridelka in šaljivo ime »Solatna vas« popolnoma ustreza dejstvu. V manjših množinah sade mesečno redkvico, grah, kumare, buče, kole-rabe, paraliznike, petršilj, rdeče korenje, zeleno.

Z gnojem v Krakovem ne štedijo. Na 500 do 600 kv. metrov veliko parcelo dajo 6 do 10 voz hlevskega gnoja, ki ga največ kupujejo od vojaških oblasti in od mestne uprave. Le pri dveh, treh hišah imajo živino in torej tudi gnoj doma. Kar lep kapital vložijo še samo v gnojenje, če pomislimo, da stane danes voz gnoja okrog 100 kr. Večinoma vložijo svež gnoj v tople grede, s preležanim iz toplih gred pa pognoje vrt. Umetnih gnojil ne uporabljajo — z njimi gnoje samo njeve izven Krakovega. Poleg vrtovcv v »Solatni vasi« imajo Krakovci njive v Trnovem, na Rakovski Jelši, v Murglah in na Barju. Nekateri imajo tu tople grede za vzgojo sadik, s katerimi so tržili tudi po Gorenjskem ob semnih dneh, zlasti v škofji Loki in v Kranju.

Iz življenja na Hrvatskem

Sprejem letalskih častnikov v aktivno službo. V svrhu izpopolnitve letalskega častniškega zbora so sprejeti v aktivno službo večje število rezervnih častnikov. Prosilci morajo zadovoljiti naslednji pogoj: da imajo čin poročnika, poročnika ali kapetana; da so državljani NDH in hrvatske narodnosti; da niso starejši od 30 let; da niso židovske ali pravoslavne vere; da niso kaznovani; da bodo ostali najmanj pet let v aktivni službi; da so zdravi in sposobni za službo. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m. Prosilci dobe brezplačno železniško vozovnico do Zagreba.

10 kg surovega masla na mesec. Urad za razdelitev mleka in mlečnih proizvodov v Zagrebu ima za tekoči mesec na razpolago 23.475 kg masla. Ker se je za maslo prijavilo 220.000 oseb, ga bo vsak prosilec dobil po 10 kg.

Proslava hrvatske pesmi v Orfiku. V nedeljo je bila v državnem gledališču v Orfiku proslava hrvatske pevškega dne, združena z vokalnim koncertom. Proslavi so prisostvovali zastopniki Hrvatske pevске zveze in predstavniki vojaških in civilnih oblasti. Za to priliko sta osvoješka glasbenika Canjuga in Stepanov priredila nekaj pesmi starih hrvatskih skladateljev iz ilirske dobe. Na koncertu so nastopila pevška društva posamezno in skupno. V mesnem zboru je nastopilo okoli 400 pevcev in pevki. Uspeh pevškega dne je bil izreden in so vsa nastopajoča društva žela nedeljno priznanje.

Tito Strozzi na osiškem odru. Minul teden je gostoval v komediji »Pot v Benetke« na osiškem odru prvak zagrebške drame Tito Strozzi. S svojo igro je takoj osvojil gledalce in dosegel najlepši uspeh. Gledališče je bilo oba dneva razprodano.

Elektrifikacija posavskih vasi. V zvezi z gradnjo električnega daljnovoda od Dugega sela do Oborova so se zbrali predstavniki okoljskih vasi in sklenili zaprositi odbor za elektrifikacijo, naj se elektrika napelje tudi v Oborovo. Novake. Preseko. Prevlake. Prečane in v vasi okoli Ruvčice. Izvoljen je bil poseben odbor, ki mu je bila poverjena skrb da bi bila elektrika čim prej napeljana v omenjene vasi. Dolžina daljnovoda bi znašala 17 km.

Čevlji in perilo za mestarske reveže. Pretekli teden je bila v dvorani bivšega Hrvat-

skega Junaka v Mostaru obdaritev siromašnih otrok in delavcev. Med drugim daril je bilo tudi 90 parov čevljev in 30 parov perila, ki jih je poslala Poglavnikova družina. Prejeli so darila iz imel na prisotne vodja ustaške mladine nagovor, v katerem je žele. vsem srečno novo leto, ki raj bo v znaku popolne zmage nove Evrope nad bčljevštvom in plutokratskim sovražniki.

Obdarovanje muslimanov. O priliki kurban bajramskih praznikov so muslimanska humanitarna društva iz Banja Luke obdarovala večje število siromašnih otrok. V ta namen je dala tudi mestna občina večjo vsoto denarja. Prirejeni sta bili tudi dve brezplačni gledališki predstavi, ki sta bili prav dobro obiskani.

Pobijanje neprisposobnosti med delavstvom. V prosvetnem oddelku velike župe Vrhbosna je bil sestanek predstavnikov vseh ustanov, zainteresiranih na pobijanju neprisposobnosti med delavstvom. Zastopniki društev in ustanov so bili edini v tem, da bodo podprli vsako akcijo, ki bi utegnila izboljšati socialno in kulturno stanje delavstva v teh pokrajinah. Tečajji bodo po vseh večjih podjetjih, med njimi v tvornici tobaka, tkalnici preprog, v tehničnem zavodu itd.

V državno službo sta bila prevzeta prof. Mirko Sevnik na državno gimnazijo v Sisku in Fran Ravnikar na gimnazijo v Sarajevu.

Oskrbe pristojbine na kliniki v Zagrebu. V »Narodnih novinah« je objavljena naredba o bolnišni-oskrbnih pristojbinah na vseučiliških klinikah v Zagrebu. Pristojbina za 3. razred znaša dnevno 75 kun, za 2. razred pa 140 kun. Slušatelji vseučilišča in bolniki, ki zanje plačujejo pristojbine bolniške blaginje, plačajo nižje pristojbine.

Občinski proračun Karlova. Proračun mesta Karlova za leto 1942 v višini 13 milijonov 115 368 kun je potrdilo finančno ministrstvo. Proračun je znatno višji od proračunov v prejšnjih letih. Izdatki bodo kriti s povečanimi občinskimi dokladani.

Hrvatski združni svet. Pretekli teden je bila ustanovna skupščina hrvatskega združnega sveta z omejenim jamstvom. V njej so včlanjene vse revizijske zadruge.

Dežela zemeljskega raja

Havajski otoki so imeli takoj ob začetku vojne na Pacifiku veliko vlogo in ni dvoma, da jo bodo imeli še večjo, čim bolj se bo ta vojna razpletala. Amerika je dobro vedela, zakaj si je osvojila to otoško skupino sredi Tihega oceana, ki je skoraj enako oddaljena od Zedinjenih držav kakor od Japonske in Kitajske. Ti otoki so pravi zemeljski raj, poln prelepih epot in čudežev, obenem pa tudi nad vse važno vojaško oporišče.

Vsak izmed sedmih havajskih otokov je enako lep, in če temu nekaj nedostaja, dobimo na drugem preobilno nadomestilo. Vsi otoki so ognjeniškega izvora, nekateri imajo ugasle vulkane, ki jih prekriva danes najbohotnejše zelenje in ki s svojimi globokimi soteskami napravijo na človeka silen vtis. Drugi ognjeniki pa še dejujejo, med njimi Mavna Loa, največji ognjenik na svetu, ki sega 4200 m visoko. Na plemenitih mestih sestavlja njegova lava prava valujoča ognjena jezera. Mavna Loa se dviga na največjem in najjužnejšem otoku, ki je dal vsemu otočju ime. Tam je tudi sedež ameriškega guvernerja, to je v mestu Hilo, in tam je tudi mogočni spomenik brodarju Cooku, ki je otočje odkril in je tu izgubil svoje življenje. Politično in gospodarsko življenje Havajev pa ima svoje središče v severnejšem otoku Oahuju. Tu leži mesto Honolulu in vojno pristanišče Pearl Harbour, ki so ga Japonci ob začetku vojne s takšnim uspehom napadli. Ime Pearl Harbour, »Biseri pristan«, je nastalo po zelo razvitem lovu na školjke biserne, ki ga uganjajo med njegovimi koralnimi čerami.

Ker je podnebje Havajskih otokov zavoljo morja izredno enakomerno, zdravo, mlo in toplo, jih pokriva razen na zapadnih robovih tudi izredno bujno rastlinje. Mogočna drevesa molijo tu v nebo, kot osveževalne palme z višino 50 in več metrov niso nič posebnega, enako važne naravne produkte pa dajejo do 20 m visoki algarovci,

krušna drevesa, sladkorne trstike, ki zrastejo do 12 m visoko, ananasovci, praprotnice, ki so visoke kakor drevesa, in naposled neskončni nasadi riža, oljk, kavovcev in tobaka. V deželi vlada večna pomlad, vse leto je odeta v zelenje in nje ne cvetlice žarijo v najrazkošnejših barvah ob vsakem času.

Tudi živalstvo uspeva na Havajih izredno dobro, zlasti govedo, ovca, prašiči, koze, osli in perutnina, med njo posebej razani. Vse te živali pa so tu šele udonacili kajti dežela je imela prvotno izmed sesalcev samo netopirje in podgane. Ede dne pokrajine združujejo vse prednosti puzameznih predelov, tako »Mavrična dolina« na Oahuju, »Vrtni otok« Kauai, ki je pomaknjen najbolj proti severu, končro »Narodni park« na Havaju. Narava ponuja svoje dobroto tako velikodušno, da človeku tako rekob ni treba niti stegovati rok po njih. Skoraj edino opravilo, ki zahteva več dela, je ribištvo, toda rib v havajskih vodovih dobesedno mrgeti ribolov opravljajo domačini še po pradednih načinih: s sulicami. Ti domačini, Kanaki, pa izumirajo. Tujci jih še najmanj molijo na otoku Molokaju v sredini otoške skupine. Njih najljubša jed je pečenje, ki si ga pripravljajo v imuju, to je v jami, ki jo izkoplje o v tla. To pečenje sestoji iz svinjine, ribe, neke morske trave in kokosovih orehov. Toda to je jed za praznične dni, drugače se Kanak zadovoljuje tudi z nekakšnimi žganci iz tarovih korenin, ki so pa izredno redilne, in z nako vrsto hrušk, ki jo imenujejo avokado.

Vso deželo, vsa mesta, vasi in nasade obdajajo večno sinje morje, zelene visoke gore in aromatični vonji, ki prihaja tako z morja, kakor z gora. V morju se lahko kopelje, kolikor ti je drago in kadar koli ti je drago, bodisi v januarju ali v juliju, kajti dnevi so vedno topli. Domačini so si izmislili posebno vrsto vodnega sporta, jahanje na valovih, ki se je tu in tam uveljavil tudi v Evropo.

Koliko spanja potrebuje človek?

V Nemčiji so diskutirali te dni o vprašanju, da-li bi se dala proizvodnja povečati na račun spanja. V »Kölnische Zeitung« je neki strokovnjak odgovoril na to vprašanje tako-le:

Če nas izkušnja tudi uči, da zadostuje ljudem, ki zelo intenzivno delajo, skrajno malo spanja, bi se morali po drugi strani varovati, da bi iz takšnih primerov, ki pomenijo vedno le izjemo k pravili, delali predaljnosežne zaključke. Spanju zavoljo tega ne smemo kratiti njegove naravne

pravice, po kateri je v gospodarstvu življenja stalen pripomoček k zdravju in obnovi sil. Na vprašanje, o katerem so nedavno tega živahno razpravljali v javnosti, da-li bi morali zares prespati tretjino življenja, ne moremo dati splošno veljavnega odgovora že zato, ker je potreba po izmenjavi popolnega miru in napetega dela med ljudmi zelo različna. V teoriji nekaterih zdravnikov in učenjakov, da spanje nikakor ni naravna nujnost, ne verujemo, nasprotno smatramo za skrajno

Africa settentrionale — Severna Afrika

Mezzi meccanizzati e corazzati britannici catturati — Zajeta britska mehanična in oklepna vozila

Kulturni pregled

Skladatelj L. M. Škerjanc

Večer simfoničnih del uglednega slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca je zopet zbudil živo zanimanje za njegovo umetniško osebnost, tolikokrat hvaljeno in tolikokrat obojano. Dobra in slaba mnenja o njegovi glasbi, smeri, namenu in pomenu so se nešteto krat križala in tisti, ki smo bili priče tem dostikrat osebnim, večkrat tudi stvarnim bojem, vemo, kako resno sta se obe strani zavzemali za svoje mnenje, ki sta mu pripisovali avtoritativnost in nezmotljivost. Vendar je ostal velik del teh debat in nasprotij brez posebnega odmeva. Na eni strani zato, ker je Škerjanc sam eden redkih dobrih in v vsakem oziru podkovanih glasbenih esejistov — saj se še danes ne more zlepa kdo meriti z njim bodisi v pestrosti jezika ali v točnosti izražanja misli, kaj šele v znanstveni trdnosti —, na drugi strani pa zato, ker je stara resnica, da resno in smotno delo, katerega Škerjancu tudi največji nasprotnik ne more oporekati, s svojimi uspehi prerašča vse malenkostne prepredke okrog sebe in ostane segajoče v življenje brez ozira na mnenja in kritike, saj se opira le na svojo kakovost in umetniško silo.

Govoriti nam je o Škerjancem skladateljskem delovanju in ne samo o njegovem večeru, ki se je vršil 12. t. m. v veliki uniojski dvorani in ki je prav za prav samo povod za razmislijanje in opredelitev celotnega Škerjancevega ustvarjanja. Prve strune, na katere je udaril mladi skladatelj v letih 1917—19 so bile lirčne. Izšle so njegove »Pesmi«. 7 samosplovnih čudovitih in bogate lirike, naslanjajoče se v harmoniji na takrat nezasišano nove posreže izven osnovne tonalitete a tudi na dobro zaznavna, dognana

pravila in razmerja med tonalitetnimi stopnjami. Lirčnosti omenjenih samosplovnih pri nas dosedaj še ni nikdo dosegel ali presegel in če nič drugega, so te pesmi dokazale, da je skladatelj zmožen polno in globoko zajemati iz vrelca fantazije in vzorno tolmačiti nastrojenje besedila. Res je, da te pesmi, ki so važne, ker so značilne za duševnost in izražanje (nekateri tipični melodični intervali se v Škerjancovi glasbi še danes pojavljajo), niso mogle obsejati vseh skladateljevih zmožnosti. Zato tudi štiri klavirske skladbe, ki so izšle nekaj let nato v Gutmannovi izdaji, niso zrcalile v sebi vse skladateljeve duševnosti, ker so se tudi one gibale zgolj v lirčnih nastrojenjih. To je njihova slaba stran, saj se skladatelj ne more in ne sme izpovedovati samo na en način. Ker je pa le malo drugega znanega o Škerjancem delovanju tiste dobe, je umljivo, da so ga ocenjevalci proglasili za izrazitega lirika in mu niso prisodili nikakega krepkejšega in jedrnatejšega izražanja. Ker je Škerjanc kmalu krenil v akordiki, pa tudi po načinu gradnje in po celotnem nastrojenju svojih skladb, v nekaj pozni impresionizem, smo ga naglo in površno proglasili za »Francosca«. Koliko so njegove tozadevne skladbe (poleg že omenjenih predvsem še njegova prva dva godalna kvarteta in njegova prva simfonija, prav za prav simfonični stavek) res »francoske«, bo sicer ugotovila doba, ki pride za nami in ki bo z oddaljenjšega gledišča opazovala in presojala ta dela. Mislim pa, da Škerjanc ni majhni slovenski kakor kdorkoli naših skladateljev, pa naj drugi uporabljajo še tako pristna slovenska sredstva (folklor) za izražanje. Slog v glasbi namreč kaj rad zapelje v krivice.

novarno, da bi tu postavljali pravila, ki bi težila na tem, da bi se spanje skrajšalo na najnižjo mero, s čimer naj bi se podaljšalo stanje bdenja. Neizbežna posledica bi bila silovita porast nervoznosti, nikanor pa ne splošna pomnožitev delovnih uspehov, kakor na videz nekateri verjamejo.

Kaj je prav za prav spanje? Shakspeare ga imenuje neke »smrt vsakega življenjskega dne«. To je spretni pripomoček, s katerim narava začasno ugame in omogoči tako organizmu, da si pridobi novih sil iz nekega sveta, ki ni normalni svet našega bdenja. S stalno menjavo »smrti« in preroditve ohranja narava življenje. Vsako prebujenje po dobro prepani noči je zvezano z osvežujočim počutkom notranjega očiščenja, neke vrste duševnega prezračevanja. Ta harmonični ritem med spanjem in bdenjem je prav tako potreben in po naravi nujen, kakor vse druge nepetosti in nasprotja v gospodarstvu življenja, pa naj si gre za svetlobo in temo, za moškega in ženske, vdihavanje in izdihavanje, toploto in mráz ali kar koli drugega. Le s svojo skupnostjo predstavljajo te stvari celoto in vsak poskus, da bi posegli v to zdravo izenačevalno razmerje, pomeni motnjo normalnih odnošajev. Samo popolno nepoznavanje človeškega ustroja si lahko izmišlja teorije, ki nas hočejo prepričati, da nimao prav, če »prespimo tretjino življenja«.

Zakaj so kradli žico?

Ze nekaj dni je poštna in železniška uprava v Portu Santa Cruz v Argentini ugotavljala, da neke telefonske in brzojavne proge ne funkcionirajo. Poslala je na lice mesta tehnike, da pogledajo za vzroke. Ko so ti prišli na mesto, so ugotovili, da je bila progna na odprtem kraju prekinjena in da so manjkale žice. Žice so bile iz debelega, dobrega bakra in tako so kmalu dognali, kam so izginile. Mnoge indijanske ženske so nosile zapestnice in celo ogrlice iz takšne žice in moški so izkrali njihove naklonjenosti s tem, da so rezali žico na progi ter jim jo prinašali v dar, kajti ženske so to žico, ki se je tako lepo bleščala, cenile nad vse. Če bi poštna uprava ne bila kmalu stopila vmes, bi škoda lahko postala velikanska in bi resno ogrozila telefonski ter brzojavni promet. Tako so oblasti kmalu napravile reš, za vsak primer pa so vzdolž železniške proge, ob katerih tečejo žični vod, uredili stalno stražno službo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Gospod plačilni, ostrige so pa strašno majhne — in sveže se isto tako ne morejo imenovati!«

»Nu, nu, tedaj je vendar dobro, da nič velike!«

»Za rojstni dan sem ti kupil to krásno biserno ogrlico, dragica.«

»Toda, ljubi možek, saj vendar veš, da sem si želela avto!«

»Da, iskal sem povsod in nikjer nisem mogel dobiti avtomobilske imitacije!«

Milenka je dobila ogrlico v dar. Ponosno se postavlja z njo pred zrcalom. »Toda mamica,« se neradno obrne z vprašujočimi očmi, »kako mi boš odsej umivala vrat?«

Zdravnik se posavlja pri vratih. »Ni tako hudo,« je dejal možu. »Vaša žena ima čisto navadno hripo. Samo za podpluto mesto na hrbtu ne najdem razlage.«

»To vam pa lahko jaz pojasnim,« je odgovoril mož. »Od kar je bolna, leži stalno na ključu hišnih vrat!«

»Kako je s tvojo novo službo?«

»Hvala, prav dobro!«

»Ali je kaj samostojnosti?«

»O, precej. Pred osmo uro zjutraj lahko pridem, kadar hočem, po šesti zvečer pa lahko prav tako svobodno odidem.«

Gospa Korenova je dobila trojčke. Gospod Koren je na to tako ponosen, da vabi vsakogar, da si jih ogleda. Tako je prišel tudi mali Tonček, tekač Korenove tvrdke. »Nu, Tonček,« ga je vprašal Koren jovalno, »kako se ti zdijo?«

Tonček je vrgel strokovnjaški pogled nanj, potem je pokazal na enega izmed trojčkov in odgovoril: »Tega bi bil jaz na vašem mestu obdržal...«

»Kaj naj napravim. Tat'ana? Vedno imava takšno bodečo in srbečo bolečino v obrazu.«

»Reci Rudolfu, naj bi se bolje bril...«

Fronte russo — Z ruske fronte

hanno adottato piccole slitte per il traino di materiale — so začeli uporabljati majhne sani za prevažanje materiala

Vlak med dvema plazovoma

Iz Sorie v Španiji poročajo o hudem doživljanju potnikov nekega vlaka, ki je odpeljal pred dnevi od tam, a še do danes ni prispel do naslednje postaje Torralbe. Iz Sorie je vlak odšel zaradi hutih snežnih metežev z veliko zamudo. Z njim je potovalo kakšnih sto potnikov, ki so se odločili za potovanje samo zavoljo nujnih zadev. Obe lokomotivi sta si le s težavo krčili pot skozi vihar in metež. Medtem so na postaji v Soriji čakali signalov. Prvi znaki iz najbližjih čuvajnic so prihajali še s prilično rednostjo, potem pa jih je mahoma zmanjkalo. Direktno zveze s postajo v Torralbi so bile prekinjene, zato so se morali k javnemu telefonu, ki je še funkcioniral. Po ovinkih so zvedeli, da vlak v Torralbi ni prispel. Ker je bil čas prihoda po voznem redu že davno pretekel, so si mislili, da se je vlaku zgodila nesreča in so sestavili takoj reševalno ekspedicijo iz železničarjev, ki so po dolgem in napornem korakanju po progi dospeli do velikanskega kupa snega: snežni plaz je bil tu padel na progo in jo vsu zasul. Reševalci so morali napraviti dolg ovinek, da so prišli spet na progo, nekoliko kilometrov dalje so končno dospeli do mesta, kjer so odkrili vlak. Dva snežna plaza sta ga blokirala, tako da ni mogel ne naprej ne nazaj. Del

potnikov je bil odšel, da poišče zavetja v najbližjih hišah, morali so se pa vrniti, ker jim je bilo nemogoče naprej. Izmed obeh lokomotiv je ostala samo ena pod paro, in sicer zato, da bi dajala toplo vodo ogrevalnikom v vozovih. Že več dni prinašajo reševalni oddelki skozi največje težave na sanah hrane za potnike, ki ne morejo zapustiti svoje ledeno hladne ječe. Iz Madrida so poslali v Sorio pomožna sredstva, med drugim poseben snežni plug za železniške proge. S tem plugom upajo čim prej pospraviti ogromne kupe snega, ki so ustavile vlak. Trajalo pa bo bržkone še nekoliko dni, preden bodo mogli vlak in njegove potnike rešiti iz neugodnega položaja.

A NEKDOTA

Metternich ni rad govoril čez mero in vsi gostobesedneži so mu bili zopni. Med dunajskim kongresom je bil neki francoski diplomat pri njem in mu je začel z velikim temperamentom govoriti o vseh mogočih stvarih, pri čemer se je ustavljal nad najmanjšimi podrobnostmi. Metternich ga je nekaj časa molče poslušal, ko mu je bilo preveč, pa je dejal hladno: »Vaše roke me dolgočasijo.«

»Zal mi je,« je odgovoril Francoz, »toda ozračje me dela tako nervoznega, da res ne vem, kam naj jih denem.«

»Na usta,« je menil Metternich.

VS AK DAN ENA

»Prosim, če mi daste nekaj v zastavo, vam še posodim 100 lir.«

»Nu, pa vzemite drugo hipoteko na mojo uro!«

Kdaj so se brili Rimljani?

Rimljanom je veljala brata kot znak mladosti. Zato so imeli mladi rimski možje navado, da so si puščali brado rasti in so zreliji negovali, briti pa so se začeli šele v zreli moški dobi. Polagoma se je izcimila iz tega navada, da so se začeli moški briti šele v svojem štiridesetem letu, to je nekako v času, ko se prične pojavljati prvi srebrni lasi ob sencih.

Nepismenost v Indiji

Po najnovejši statistiki ne zna 88 odstotkov tsega prebivalstva v Indiji ne čitati ne pisati. To je najvišji odstotek nepismenosti, s katerim se lahko »ponaša« kakšna dežela.

no opredelitev, saj glasba govori brez uesed in na prvi pogled in posluh ne more biti vidna narodnostna pripadnost umetnika, kakor je to v nekaterih drugih panogah umetnosti. Menda ne bo nikdo imel našega Jakopiča za »Francosca« zato, ker slika v impresionističnem slogu. Jakopič je pač predstavnik slovenskega slikarskega impresionizma, kakor je Škerjanc vsaj v prvih svojih delih slovenski glasbeni impresionist. Povsem nekaj drugega pa je oseba — ne samo slogovna naslonitev na znane vzornike, o čemer bo tudi še beseda.

Dirigent Škerjancevega koncerta D. M. Šijanec

Druga doba Škerjancevega ustvarjanja je nagib h klasičizmu. Prehod se je verjetno izvršil z močnimi spremembami v osebnih nazorih in umetniških vzorih. Dejstvo je, da smo vsi ostremi, ko smo v »Novi muziki« zagledali njegove klavirske variacije »Pro memoria«. Trpkost

zvoka, močna in brezobzirna kontrapunktika, bitonalnost, obenem pa obsežnost klavirskega stavka, izrazljivega do največje virtuoznosti, so bile presenetljive in toliko nenavadne, da smo dvomili v njihovo pristnost in nujnost. Res še danes omenjene variacije niso bile javno izvajane pri nas in se danes prav tako trdovratno branijo pred analitičnim študijem kakor ob svojem nastanku: ne dajo prav razumeti svoje vsebine in venomer te pustijo v dvomu, če le ni še nečesa drugega, globljega in bolj neznane za zastorom, do katerega si že prodri. V isto slogovno vrsto spada skladatelj »Sonatina da camera«, delo, katerega v Ljubljani žal še nismo slišali in ki je imelo ob svoji prvi izvedbi v Zagrebu lep uspeh.

Nato pa je Škerjanc svoje plodonosno delovanje šele prav začel. Od manjših skladb (dve Bagateli in Romantični intermezzo za violino in klavir, 7 Nokturnov za klavir, Klavirski trio, dva godalna kvarteta, suita za godalni orkester (t.d.), katere vse od kraja izkazujejo dovršeno obvladovanje snovi, se je naglo povzpelo na dve veliki kantati (Zedinjenje in Sonetni venec), do druge simfonije v h-molu in končno do skladb, ki smo jih slišali na našem simfoničnem večeru. Jasno in nezmotljivo je vidno skladateljevo zorenje. Po tehnični strani, ker mu postajajo najtežji problemi instrumentacije in arhitektonike igra: po izbiri izraznih sredstev, ker sta mu jih obogatili akordika iz prve lirčne dobe in melodika iz druge, klasične dobe njegovega ustvarjanja; končno po vsebini in globini domislekov, ki streme k enostavnosti, a zgoščenosti in tehtnosti. Njih plemenitost je odmaknjena od prevelike čustvene predanosti lirizmu kakor tudi od pretirane trpkosti klasičizma. Dale prevažajo vdrri in sveži domisleki. Škerjanc je daleč od dramatika. Nje mu ni bolj tujega od mogočnih vzponov in pretresljivih trenutkov. Zrel duh je, ki se na višini svojega znanja in umevanja

modro in vedro bavi in igra z glasbenim snovanjem, ne naslanjajoč se na kako programsko snov in ne posegajoč v tragiko, trpljenje in radost človeškega življenja. Gotovo je Škerjančev optimizem, ki veže iz večine njegovih zadnjih del, osnovni povod za tako umestnostno opredelitev, kajti le tako si moremo razlagati svežino Rondoja v klavirskem koncertu ali živahnost koračnice v tretji simfoniji, ne da bi bila takim brezskrbnim razpoloženjem postavljena ob stran znatno nasprotna in druge, mračnejše strani človeške duševnosti zadevajoča nastrojenja, kakor je to po ustaljeni zgradbi simfoničnih del povsem možno in dobrodošlo. Zato veže iz Škerjancovih del za čudo emotna barva, tako enotna, kakor smo to vajeni le pri velikih mojstrih, ki si s silo svoje osebnosti grade slog, katerega prepoznavo lahko enkrat za vselej.

Omeniti pa moramo v ocenjevanju še drugo, manj ugodno stran Škerjancovega ustvarjanja, katere sicer ni pogosta, vendar dovolj zaznata: namreč preveč vidno naslonitev na nekatere vzornike, bodisi v celotnem razpoloženju in načinu kadenciranja, bodisi v izredno sličnih domislekih. Ne mislim s tem skladatelja obtoževati kopiranja — Škerjancu tega prav gotovo ni treba, saj so taki domisleki docela samostojno in svojevstrano izpeljani — vendar naj opozorim na toliko potrebno samoniklost, ki je tako občutljiva in tako rado izmikajoča se lastnost in ki edina potrjuje — in to nešteto krat tudi pri Škerjancu — pristnost in nujnost nastanka umetnine.

K izrednemu uspehu, ki ga je Škerjanc doživel na svojem večeru, so pripomogli seveda tudi izvajalci. Tako je dirigent Drago M. Šijanec s spretnostjo, katere si je prisvojil v svojem večletnem delovanju v ljubljanski radijski postaji, izvajal iz orkestra jako točno zvočno sliko. Jasni, nobenega dvoma za izvajalce dopu-

Kronika

* **Pričetek pouka na šolah.** V ponedeljek 19. t. m. se bo, kakor smo že poročali, po končanih božičnih počitnicah na vseh šolah obnovil pouk. Pri tej priliki listi objavljajo, da se rok železniških ugodnosti za učence, dijakke, učitelje in profesorje podaljša od 15. do 20. t. m.

* **Začasna živilska nakaznica.** Generalno ravnanje za prehrano, ki deluje pod okriljem ministrstva za poljedelstvo, je odredilo, da smejo občinski uradi za prehrano na zahtevo konzumentov, ki se samo začasno mude na področju posameznih občin, izstaviti začasno nakaznico za razna živila. Vsaka občina pa mora o stvari obvestiti občino, v kateri je prišel sicer prijavljen, da se mu odtegne ustrežajoči del nakaznice.

* **Sueg v Napulju.** V ponedeljek jutraj je padev v Napulju prvi sneg. Grič okrog mesta, strehe in ceste so bili kmalu posuti snegom. Kakšno uro nato pa je sonce posijalo, da je bila odeja naglo skopnela. Še zmerom pa so ostali beli vrhovi Vezuva in gora od Castelamara do Sorrenta.

* **Iznajatelj postne dopisnice umrl.** Malokdo ve, da je bil iznajtatelj postne dopisnice po rodu Italjan Domini Piazza. Pred 19 leti je Domini Piazza v Marseju umrl.

* **Najstarejši nemški častnik** je artiljerijski general Teodor von Bornhard, ki je pretekli ponedeljek dosegel 101 leto. Von Mackensen, ki je bil prav tako priča tega dogodka, je od njega za 10 let mlajši. General Bornhard je najstarejši nemški imetelj železnega križca. Lan, ob svoji stoletnici, je bil general Bornhard počaščen s tem, da je bil sprejet v vrstni red nove nemške vojske. V vrstnem redu sta zabeležena poleg njega kot generala tudi njegov sin in vnuk.

* **Na vzhodni fronti je padel.** V borbah pred Moskvjo je padel nemški nauporocnik Plinzner, ki je bil odkovan z viteškim križcem železnega križa. V nekem okoliščini poiku je vodil četo. Smrt ga je zadela, ko je hotel vdreti med sovražne utrdbe.

* **Trinajstletni odkovalec.** 13letni Rudolf Matthiesen iz Hamburga je bil lanske poletje poslan z drugo mladino v Drazilane, da bi se v okolici okrepil na svežem zraku. Ko je šel lepega dne proti taborišču, je videl, da je nekaj fant padel pri granju in naraslo Labo. Več odraslih ljudi, ki so bili priče te nesreče, ni imelo dovolj poguma, da bi pomagali utapljajočemu se mladeniču. Rudolf Matthiesen pa se je brž pognal v reko in se mu je s skrajnim tveganjem lastnega življenja posrečilo rešiti dečka iz smrtnega objema. Mladi rešitelj je bil tako skromen, da niti staršem ni sporočil, kolikšno junštvo se mu je posrečilo. Vzbudil pa je zaslužen pozornost pristojnega oblasti in te dni mu je nemški vodja poslal posebno spominsko kolajno.

* **Konji iz prve svetovne vojne.** Pred osmimi leti so v Nemčiji prešle vse tiste konje, ki so v svetovni vojni opravljali s službo v vojski. Takrat jih je bilo 7500. Storožje je bilo vse potrebno, da so ti konjski veterani iz svetovne vojne prejemali od časa do časa posebno darila v obliki ovsa, nadalje tople odeje in dobro opremo. Danes živi samo še 274 konj iz prve svetovne vojne. Pomožni urad jih oskrbuje 82.

IZ LJUBJANE

* **Za knjigo »Architectura perennia«** z deli in načrti častnega meščana ljubljanskega univ. prof. Jožeta Plečnika ter z razpravama univ. prof. dr. Franceta Steieta in dr. Antona Trstenjaka je naravno zavladalo največje zanimanje. Zaradi neprestanih vprašanj kdaj in kje bo mogoče dobiti to knjigo, obveščamo javnost, da doslej ni prišla v prodajo, ker še ni bila vezana. Od danes dalje dobite knjigo v mestnem kulturnem odseku v Turjaški palači na Napoleonovem trgu med uradnimi urami od 9. do 15. za ceno 400 L. Knjigo lahko naročite tudi telefonično na št. 41-21 in 41-24. Ker je knjiga izšla v skrajno nizki nakladi in pride v prodajo samo 200 izvodov, hitite z naročili!

* **Uro grob.** Nenadno je preminila ga. Vera Barkova. Pogreb drage pokojnice bo

v sredo ob 16. iz kapele sv. Petra na Zahalah na pokopališču pri sv. Križu. Pokojnik bomo ohranili lep spomin, žalostim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

* **Razdeitev zapuščine Alojzija Vodnika.** V starosti 71 let je 9. januarja 1939 umrl v Ljubljani veleindustriec in gospodarstvenik Alojzij Vodnik. Po njegovi smrti je nastalo še posebno v našem mestu veliko zanimanje, komu bo pripadla njegova dediščina. Alojzij Vodnik je namreč umrl brez direktnih potomcev in brez poslednje volje. Kot dedič so se prijavili pokojnikova soproga Ivanka, njegov nečak Alojzij Janković, kamnoseški mojster iz Rožne doline, in mladoletna pranečakinja Branka Kokaljčeva. Po ugotovitvah zapuščinske razprave je sodišče razsodilo, da ima vdova ga. Ivanka pravico do dediščine v višini 7 osmnin. Preostala osmina je prpadla vsakemu po polovici Jankoviću in Kokaljčevi. Na podlagi tega so bile nepremičnine razdeljene takole. Vdova Ivanka Vodnikova je dobila hišo št. 34 v Kolodvorski ulici z gospodarskim poslopjem, dvorščem in vrtom ter hišo št. 28 z 1. in 2. nadstropjem in vrtom. Prisojena ji je bila tudi hiša v Tavčarjevi ulici in gozdne ter druge parcele na Glinah. Alojzij Janković je postal lastnik hiše št. 32 v Kolodvorski ulici, gospodarskega poslopja, kamnoseške delavnice in dvoršča. Dobil je tudi posestvo v kat. občini Velika Ligonja. Mladoletna Branka Kokaljčeva pa je postala lastnica hiše št. 1 v Slomškov. ulici.

* **Sonce je pošljalo.** Zadnje dni je že nekajkrat hotelo sonce razpiči oblake, toda večno znova se je moralo skriti za gostimi megli. Menda zato smo imeli še kolikor toliko vzdržen nraz, čeprav smo se vsak dan bali, da bo živo srebro zdrknilo na 10 stopinj pod ničlo in še več. Včeraj se je to res zgodilo, za naionemestek pa je pozno dopoldne posljalo sonce in se je človek v zavetnih legah lahko na njem kar ogrel. Če bo jasno vreme ostalo, bomo najbrže kmalu dobili še hujši mraz. Tolaži pa naj nas dejstvo, da so dnevi vsak dan daljši in la mra tudi sonce iz dneva v dan več moči.

VESELI TEATER

PREMIERA PROGRAMA ŠT. 14

Četrtek, 15. I. ob 18.30

* **Premiera programa št. 14 v »Veselim teatru«** bo v četrtek, 15. t. m. ob 18.30.

Na sporedu so same novitete. Sodeluje celoten ansambl. V skedih nastopa tudi gosp. Ljubša Jovanović. Predprijaja vsopne v četrtek od 10.—1/13 in od 16. dalje pri naši blagajni na Miklošičevi cesti. Adamičev jazz!

* **Naznanite sobe!** Mestno poglavarstvo še vedno potrebuje več čednih, opremljenih sob za nastanitev oficirjev in uradnikov ter tudi nekaj opremljenih stanovanj, zato pa prosimo prebivalstvo, naj lastniki takih sob ali stanovanj te prostore naznanijo v mestnem glavnem vložišču v pritličju leve hiše mestnega magistrata. Za najemnine se podnajemnik sam pogodi z lastnikom stanovanja, najbolj potrebne so pa sobe v središču mesta.

* **Mrakovo gledališče in Pavilhoval.** V četrtek zvečer se nam obeta zopet nekaj novega. Znanca četvorica komikov »Pavilhovalci«, ki kljub mladosti nas opajočih belež. Že več uspehov se nam bo v franciški dvorani drugi predstavila z deloma novim sporedom. Neizavno tega so se Pavilhovalci združili z Mrakovim gledališčem in bo na četrtekve večeru humorja nastopil tudi Mrak, ki smo ga bili doslej vajeni videti samo kot nosilca resnih vlog. Četrtekov spored obsega štiri stare, a predelane točke in pet popolnoma novih. Za uvod bo nastopil Mrak z osebjem svojega gledališča in bo mel skušnjo za klasično igr »Elektra«, ki jo bo predvajal prihodnji teden na

istem odru, kar bo za Ljubljano nedvomno senzacija, saj bo nesmrtna »Elektra« prvič na odru ne samo v našem mestu. Ko bo skušnjo za »Elektra« najbolj v teku, nastopijo Pavilhovalci... Prvo točko izvajajo vsi štirje Pavilhovalci, prav tako drugo »Na divjem zapadu«. Tretjo točko bo podal Mrakov igratelj Silot kot Dr. Dixi. Četrta točka je tudi silot in jo bo izvajal Biči. Nove so še točke »Ples« (Biči), »Naš kino« (Mrak, Biči, Bunka, dva razbojnika) ter točka »Bunka« in »Kruh, mast, moka«. Konferanse bo Curi-Muri. Med odmoru bosta nastopili simpatični Mša in Maša, ki se bosta postavljal na kitari, in Miso in Miško s harmonikama. Ni dvoma, da bo prihodnji večer humorja četvorice Pavilhovalcev uspel, ker so se mladi igralci potrudili in so pazili posebno na to, la kolikor mogoče odstranijo začetiške nedostanke, ki so jih pokazali še na prvem samostojnem nastopu.

* **Petdnevni smučarski tečaj za začetnike (ce)** se prične v sredo 14. t. m. Tečaj bo trajal dnevno po 2 uri od 14. do 16. ure. Prijave se sprejemajo pri blagajni kavarna »Evropa«. Zbirališče v sredo pred drsališčem S. K. Ilirije ob 3/4. Prijavnina znaša 60 lir.

* **Večeri predklasične glasbe** je naslov šestih koncertov, ki jih bo priredila Glasbena Matica ljubljanska po zamisli profesorice Silve Hrašovecve do konca sezone. V teh večerih bomo slišali skladbe nekako od leta 1500. do konca XVIII. stoletja, ki se bile zložene za različne instrumente in glasove. Prvi večer ima naslov: Predklasični orkestralna glasba; drugi: Predklasični oratorij, tretji: Handl in Bach v klavirski glasbi; četrti: Predklasični orkestralni glasbi; peti: Predklasični na raznih instrumentih; šesti: Italijanski instrumentalni predklasični; in francoski klavirski. Prvi koncert tega cikla bo v ponedeljek 19. t. m. ob pol 19. uri v Hubačovi dvorani. Izvajal ga bo na orglah skladatelj Matija Tomc. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

* **V počastitev spomina blagopokojne matere ga. Mihe Ozvalda,** uradnika Pokojniškega zavoda v Ljubljani, so darovali njegovi tovariši-uradniki 273 lir Protutuberkulozni zvezi v Ljubljani. Najlepša hvala!

* **Vrtnarska predavanja pri Sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana I. V sredo, dne 14. t. m.** predava nadzornik g. Josip Strekelj o spomladanskem obrezovanju sadnega drevja in grmičja raznih oblik in po različnih metodah. Začetek točno ob 18. (šesti) uri zvečer. Skloptične slike. Kemijška preizkušnja na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

Iz Novega mesta

* **Odmera za narodnoobrambni fond.** Zaradi pravilne odmere morajo vsi davčni zavezanci, ki imajo tri ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti, vložiti do 31. januarja prijavo, v kateri je treba navesti imena in rojstne podatke otrok. Prijave je treba poslati z L. 4, riskovine za prijavo pa se dolo pri davčni upravi. Prijave, vložene po 31. januarju, se pri odmeri obrambnega fonda ne bodo upoštevale. V istem roku morajo predložiti davčni upravi prijave tudi vsi preko 30 let stari moški, davčni zavezanci. Davčnim zavezancem, katerim so otroci pomrli in sedaj nimajo nobenega otroka, prijav ni treba vlagati.

Iz Goriške pokrajine

Nov predsednik Društva dajalcev krvi. Dajalci krvi imajo tudi v Goricu svojo organizacijo, ki vzgledno posluje. Do nedavna je bil predsednik njihovega društva prof. dr. Luigi Susti, ki pa je moral to funkcijo zaradi prezaoplenosti na drugih področjih odložiti. Po njegovem odhodu je prevzel predsedstvo primarij dr. M. Rigoni, ki je pred kakšnim poltrem letom prišel iz Bologne v Gorico in se v našem mestu uspešno udejstvuje kot odlični kirurg.

Iz Tržaške pokrajine

Ob grobu slikarja Argija Orla. V soboto ponoči je na svojem domu umrl akad. slikar Argio Orel, eden najodličnejših predstavnikov tržaškega kulturnega življenja.

nja. Že delj časa je bil hudo bolan, a ko je pred tedni po daljšem prestedku najavil svoje poslednje razstavo, so vsi, ki so ga poznali in cenili, upali, da je njegova delavnost znamenje boljšega zdravlja. Toda upanje je varalo, Argio Orel je podlegel bolezni, ki mu je prizadejala velike telesne in duševne muke vrsto let. — Pokojni umetnik je bil rojen Tržačan, a njegova mati je bila Grikinja. Starejše pokolenje se še spominja njegovega prvega nastopa, ko je leta 1902, kot 18 letni fant, poln zanosa in poleta, prvič razstavil. Takrat je bil učenec monakovske akademije, kjer se je s pridom učil zlasti v delavnici profesorja von Stucka. Bil je najmlajši med dijaki, kar jih je bilo takrat sprejetih na akademijo, a vzbudil je tolikšno pozornost svojih učiteljev, da je bil že po enem letu študija prpuščen na razstavo monakovske Sececije. Ko se je iz Monakovskega vrnil v Trst, se je kmalu uveljavil kot eden najboljših tržaških slikarjev. Čeprav je izhajal iz skromnih razmer, njegova pojava imela nekaj gosposkega, da, aristokratskega na sebi. Kmalu se je specializiral na področju ženskega portreta in najlepše tržaške žene so se portretirale pri njem. A napravil je tudi nekaj prav uspešnih moških podob, med njimi: portret garbaldinca Antonia Dudovicha. Z prejšnje vojne se je Orel, ki je bil po svoji lepoti oboževan med ženskim svetom oženi z bogato nevesto in — kon, v katerem se mu je rodila hčerka je bil nadvse srecen. Tedaj se je v uglednem škarni oglašila zbirateljska strast. Nihče v Trstu ni tako dobro poznal japonske kulture kakor on, in zbirka njegovih japonskih redkostí je bila prava »akladnica. V vomi je izgrabil sicer skoraj vse svoje premoženje po pretratu pa je v Italiji, nanovo razmahnil svo svojo delovnost ter dosegel uspeha, da si je kmalu opomogel. Srečo in uspeh pa mu je kalila bolezen, ki je glodala v njem izu za mladosti. Bil je to redek primer kožne bolezni, ki mu je grozila, da mu izniči obraz. Smrt je umetnika rešila trpljenja.

Dve hudi nesreči. Ostri mraz zadnjih dni je vse mlake na Krašu sorenemil v drsališča. Ki jih mladina s pridom izkorišča. V Selcah pa je se pri taki zimski zabavi pripetila huda nesreča. Led se je razposajen fantom udri pod nogami in dva izmed njih sta izgnila pod vodo. Medtem ko so enega rešili, je njegov tovariš pletil Learh Sambo, utonil in so ga mrtvega potegnili iz vode po nekaj urah napornega iskanja. — V ulici dell'Eremo v Trstu pa se je pri delu smrtno ponesrečil 60letni vrtnar Avgust Pečar s Katinare. Na vrtu neke vile je obrezoval drevje, pa se mu je lestev prevrnila, da je padel na tla. Pri tem je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu po prevozu v bolnico umrl.

Umrl so v Trstu: 47 letni Julij Kraker, 71 letni Anton Pečar, 74 letni Josip Križanovič, 73 letna Amna Špančič, vdova Lorenčič, 58 letni Josip Budin in 87 letna Franciška Furlan, vdova Ritossa. Na okoliščini sta nočni čuvaj Josip Ban in zasebnica Štefanija Sabadin. Dne 12. januarja je bilo v Trstu 12 rojstev, 21 smrtnih primerov in 3 poroke.

Z Gorenjskega

Ob zaključku zbirke volnenega oblačila in kožuhovne na Koroskem in Gorenjskem poročajo celovški dnevniki, da je bilo nabranih 271.859 predmetov. V to število je vsteli 11.000 parov smučí. V teku zadnjih štirih dni, ko je bila zbirka podajšana, je skupno število naraslo za 38.000 predmetov. Na prvem mestu so nogavice (59.295 komadov), sledijo varovalci glave (30.029), potem greloj kolen, rokavčki in rokavice. Volne je bilo odane 215 kg.

Četrti simfončni koncert korškega glasbenega društva bo drevi v Celovcu. Dirigiral bo Ferdinand Grossmann, ki je med drugim vzel na spored Dvorakovo 4. simfonijo. Uvodni nagovor izpregovori dr. Nedwed.

Negode. Delavca Franc Gostenčnik in Peter Potočnik sta se vračala z dela v guštanjski jeklarni. Na zmrljih tleh sta oba

padla in se je Gostenčnik polomil po nogah, Potočnik pa je dobil hudo poškodbo na glavi. Gostenčnika so prepeljali v bolnišnico v Slovenjem Gradcu, Potočnik pa bo okrevail doma. V jeklarni sami se je ponesrečil nek kovinar, ki se mu je vozicek, naložen z opeko, prevrnil nanj. Mož je nudo poškodovan zlasti po desni prami strani. Nekemu drugemu kovinarju pa se je na nakovalu zdrobila levica.

Iz Spodnje stajerske

Iz mariborskega parka. Krmilce naših drobnjancev v Trilovju ko zanimaj naslednji drobci iz Maribora: Nedavno je umrl nagle smrti mariborski »ptičji očka«, ki je sleden dan ob oolcenj uri krmilil ptčke v mariborskem mesnem parku. Outej so začeli krmilne hašice puniti v presedkih po več dni. Toda izkusnja je pokazala, da je treba ptčke zlasti v mrzi zimi vsak dan krmili. Dokler so ptčki lahko našli nekaj hrane zven krmilnih hašic so bile hašice polne zrnja. Ko pa ni bilo mogoče v prirodi dobiti več kaj v kjun, so se tudi krmilne hašice brž izpraznile. Prestrašeni ptčki so proseče obietavali posamezne obiskovalce parka, ki je v hudin zimskih dneih navadno zapušen. Zlasti v času najhujše zime je treba torej dnevno krmili ptčke, kakor je to prej delal »ptičji očka«.

O delovanju mariborskega gledališča poroč mariborski dnevnik, da je bil v preteklem letu 121 preuslav in 46.610 gledalcev. Povprečni oisik je znašal 80%. Sezona se je pričela 15. septembra.

Sobe in stanovanja potrebujejo. Poverjenik državnega komisaža za uvrščevanje nemštva, Seuschung, je izdal naslednji oklic na mariborsko prebivalstvo: Za naslanje uslužbencev ura la za uvrščevanje nemštva je potrebno večje število opremljenih in zakurjenih sob, ker so bila dosežana prizadevanja, da bi se naša potrebna stanovanja, brezuspešna, apelirali še enkrat na zime za narodno skupnost in pozivam lastnike nezaosno izkorščenih stanovanj, naj mi prjaviro nerabljene opremljene sobe.

U uoreni lovu poroč mariborski tednik. Več kočevarjev na Krškem polju je nedavno no opazilo, da se skozi njihovo vas pomika nekaj mrčnih postav, ki se hočejo poasiti njihovih konjev. Kočevarji pa so prešli v napad in so ulovili 12 konjskih tatov, nakar so jih izročili varnostnim oblastvom.

O prosvetnem delu v celjskem okrožju poroč mariborski dnevnik, da se v 719 jekizovnih tečajih uči 30.000 ljudi nemškega jezika. List pravi, da spomnjaštajerski prebivalec v večno večji meri spoznava potrebo, da se nauči nemščine, ker ve, da mu bo samo znanje nemškega jezika prineslo enakopravnost in polnopravnost nemškega državnega prapdnika.

Zrtev divjih konjev. Blizu kolodvora v Brezicah se je znašila 82letna Kočevarica Jožefa Kikirova po nesrečnem naključju med dvema iskrima konjema. Doblja je tako hude poškodbe, da so jo v obupnem stanju prepeljali v breziško bolnišnico.

Stajarski Robinson iz Celja. Leta 1793. je izšla v Frankfurtu in Lipskem redka knjižica z naslovom: »Stajarski Robinson ali potovanja in čudovite dogodivšine Jožefa Müllerja na brazilski obali v Ameriki«. Pisec je bil takrat še docela neznan. Mariborski dnevnik zdaj dokazuje, da je bil Stajarski Robinson Jožef Müller iz Celja. Njegov oče Vaclav Müller je bil šolnik v Celju, sin pa je moral zgodaj po svetu in je kot uslužbenec Nizozemske vzhodno indijske trgovske družbe prispel na Javo, med Hotentote in nazaj v Marseille in Pariz. Potem je šel v Afriko, kjer se je boril z zamorci in levji. Slednjič je prišel v Južno Ameriko in se je znašel na nekem samotnem otoku pri Braziliji. Pridobil si je ljubezen hčerke zamorskega poglavarja, katero je hotel spreobriniti h krščanstvu. Vendar je nevesta nekega dne izgnila. Nato se je tudi Müller vrnil v Evropo. Z znatnim premoženjem je kupil posestvo pri Gradcu. Dvema svojima bratoma je kupil gostilni in ju je večkrat obiskoval, da je okusil spodnjaštajersko vino.

O ptjskem mestnem grbu objavlja v mariborskem dnevniku od 12. t. m. daljšo razpravo dr. Balduin Saria, profesor ljubljanske univerze.

ščajoči gibi, smotrno uporabljeni in skrbno odmerjeni, so izvajali od orkestrskih igr, kakršne pri tako težkih skladbah nismo zlepa čuli. Plastika vzporednih linij in zvonihi skupin kakor tudi vzpon gradnje sta bila vzorno prikazana. Dinamika je bila dovolj odtehtana in ritem poln življenja. Umetnece so zavezile pred nam; prozorno in točno, brez zvonihi zmešnjav, da smo zlahka sledili poteku. Ljubljanska radijska postaja sme biti ponosna na mladega dirigenta, katerega želimo slišati tudi z drugim, ustaljenim klasičnim sporedom.

Solist Anton Trost je v klavirskem koncertu pokazal s svojo sijajno igrjo, kako je treba interpretirati moderno. Brez kakave vidnega napora je igranje zmagovalno vrstolomne težkoče, o kateri niti šolani pianisti, ki niso pogledali daleč čez klasiko in romantiko, nimajo prave predstave. In vendar je bil kljub težavnosti klavirski zvok prepročen z močno poezijo bodisi mirnega pastoralnega značaja, bodisi z razigranostjo plesa v rondoju ali s sanjsko melodično počasnega stavka. Ne moremo si misliti boljšeje interpreta za Skerjancv koncert ne po tehnični strani, po kateri se Trostu noben drug naš pianist ne približuje, ne po muzikalni strani, ker mu koncert očito ustreza v vsem svojem poteku in nastroju. Končno naj omenim še orkester, ki je predvsem v obeh samostojnih skladbah (Dramatična uvertura in Tretja simfonija) pokazal vendar že enkrat primerno stopnjo. Izvrstna so bila godala in za naše razmere prav dobra pihala in trobla z neoporečno intonacijo in brezhibno skladnostjo. Zelim si, da bi vsaj to doseženo stopnjo naš orkester obdržal na vseh koncertih tudi v bodoče.

Dvorana je bila res prav dobro zasedena in občinstvo se s pozornostjo ki jo zasluži tako važen večer, sledilo izvajanju. Skladatelj dirigent in solist so preleteli lepe želme in vence. Skladatelj Skerjanec pa šonke na njegovem strnem vzponu še mnogo lepših uspehov.

Marijan Lipovšek

ZAPISKI

ZIMSKI VEČERI S KNJIGO

Stara izkušnost nas spominja, da so zimski večeri kakor ustvarjeni za uživanje tiste nepreprečljive duhovne paše, ki nam jo daje dobra knjiga. Stisnemo se v topel zapeček in si razsvetlimo mizo z blagodejno, ne premočno, zasenčeno in vendar zadostno lučjo električne svetilke. Tako smo z darovi civilizacije — z ognjem, ki je ogrel nje prve začeteke, in z najčudovitejšo silo, ki označuje »električno razdobje« človeške zgodovine — nadomestili sonce.

So to pogoji, ki poleg drugega važnega miru — miru lastne duše — najbolj omogočajo ožji stik s knjigami in z njihovimi neskončnimi svetovi. Zakaj? Vsaka knjiga je ključ v drug svet, vsaka nam odpira pota v nova področja misli in čustev, lepote in duhovne veličine. Vsaka lepa knjiga ima med svojimi vrsticami posebno glasbeno spremljavo, svoj ritem, svojo melodijo: kdor ima notranji posluš za to, mu knjiga poje in njen spev je ena najčudovitejših reči, kar jih more sprejeti človek od človeka. V njem je vsa skrivnost čara pesniške in pripovedne umetnosti. Nekaj te melodije, tega najosebnostnejšega čara, je celo v dobro spisanih filozofskih, naravoslovnih, zgodovinskih in drugih knjigah.

Zimski večeri ko pihata veter okrog vogalov in ko riše mraz večje fantazijske črte po oknih, so zaradi tega tako blizu pravemu nastrojenju ljubitelja knjige, ker omogočajo največjo zbranost. Pomlad in poletje sta tako polna narave in njenih odmevov, tako vabljiva celo ob večerih, ko moremo samo z oken uživati mesečino poznih ur, da se človek le trudoma zapre v svoj posebni svet. V tisti umetni svet, ki ga zgradil nad mrzlo stvarnostjo naravnih sil in življenjskih pogojev in v katerem je najbolj samosvoji in največkrat srečen ali nesrečen. Zima je največja pospeševalka našega osredotočevanja v lastni svet. Zimska noč s svojo mrzlo temo in ledenim pogledom skozi okna je največja nasprotje človekovi civilizaciji toplote in luči, vnarnega in notranjega miru zbranege požabljanja in miselne in čustvene igrarke duha, vztrajnega pogreznja in brezdanje globine lastne duše. Pred varno zaščito človekovih civilizacijskih

ograj je naroda zmanjšala na najnižjo mero svojega trenutno oblast, a človek je lahko do največje višine razvil čisto svoj svet — svet, kakor ga ne more pokazati nobeno drugo bitje na skorji našega planeta.

In kaj bi bili zimski večeri tega civiliziranega človeka brez prijetne tolažbe in močne izpodbude tistega opojnega duhovnega vina, ki se imenuje čtivo? Zamislimo se v pota, ki jih je prehodilo človeštvo od zimskih večerov v jamah pračloveka, v teh nezanesljivih gnezdih človeške rodbine, ki jih je motno osvetljevala in rahlo ogrevala prva velika zmagaj iznajdljive misli nad materjo — luč in toplota ognja! Kaj neki je človek delal in snoval ob teh večerih v »amah? Kaj je hodilo po bistrih glavah, ki so žele tipale za nečim, kar se je izmikalo krogu živalskih pogojev življenja in preko nešteti individualnih izkušenj presegalo temne, vsiljene instinkte, te največje dotadanje gospodarje vsega, kar živi v naravi? Samo če primerjamo prezimovanje pračloveka v »amah s svetlimi, jasnimi zimskimi večeri današnjega človeka, ki poleg zelene svetilke prebira v knjigah ne le zgodovino življenjske izkušnosti poedincev in rodov, marveč tudi izraze naše žede po neskončnem, absolutnem in večnem — samo tedaj dobimo živo podobo poti, ki jo je prehodilo človeštvo. In samo ta silna krivulja večne poti, ta mogočini lok ki je razpet med pračlovekom v špilji in čitateljem s knjigo ali poslušalcem radia v topli sobi z električno svetilko, kaže neugnanu neuničljivo in dokončno zmago razuma in pameti nad primitivnimi občutji, nagonskimi impulzi in motnimi čustvi strahu, sovraštva in slepe strasti.

Ne poznamo lepšega in bolj osrečujočega simbola te zmage, iz katere pritekajo najvišje dobrine človeškega življenja, nego je čitanje pomembne knjige pod zeleno svetilko ali mrzlem zimskem večeru, za zastrižni okni, za obvaldano in omejeno naravo. Naša misel je odprta v vesoljstvo, naši pogledi odkrivajo tudi v rahlih odtenkih čustev in misli neskončne možnosti človeškega življenja. In naša so zunaj iste sile, ki so segale z ledenimi pesti v jame pračloveka tu jim ne stoji več nasproti samo človek s topirni instinkti, s mehanično nulnostjo potopične naravi, s suženjsko vdanostjo moči,

marveč več in neugnan upornik, ki si z do'a svojih genijev ustvarja novo, svoje, človeško vesoljstvo.

NAROD IN KULTURA

V najnovejši knjigi širokopotezno zasnovanega dela slovečega italijanskega kritika in svetovnega zgodovinarja Francesca Floria »Stella della Letteratura Italiana« razčlenja pisec slovnost šestnajstega stoletja (Cinquecento). V obsežnem uvodu z naslovom »Apologia del '500« se bavi s splošnim položajem Italije v tem času. Narod je bil takrat razdeljen, večidel pod tujo vladjo. Prav v duhovni kulturi, v literarnih in umetnostnih stvaritvah je odkril svojo notranjo moč. Nasproti zgodovinarjem, ki so — kakor na primer sam veliki vzornik italijanske literarne kritike 19. stoletja Francesco De Sanctis — presojali materialno onemoglost Italijanov z očmi svojega časa, pozabljajoč, da je imelo šeststo stoletje svoje, od današnjih tako različne ideje, probleme in čustva, zagovarja Francesco Flora pomen kulture za resnično narodovo moč. Tako piše v omenjenem poglavju med drugim naslednje:

»Pravim, da takole delo, kakor je Michelangelo 'Sodni dan', pa tudi Tassov 'Osvojenji Jeruzalem', Brunovi 'Dialogi', Palestincova 'Maša papeža Marcela', zaležejo za prestiz nekega naroda in za smisel njegove zgodovine vsaj po pomenu toliko, kolikor posest, ki si jo z bojem razširijo v svojih barbarških deželah številčeni, kvalitativno manj plemeniti in za višjo ekonomije človeštva manj koristni narodi«.

Tako poudarja sodobni slovnstveni zgodovinar pomen in moč kulturne tvorbe v življenju narodov.

Slavia Pellica »Le mie prigioni«, ena najznačilnejših memoarskih del italijanske literature, so pravkar izšle z naslovom »Moje ječe« v slovenskem prevodu. Pellico, navdušen borec za osvobodjenje svojega težko prežukanega naroda, ki ga je tlačila trda peta avstrijske oblasti in bolečini za ideal zedinjene domovine, je preživel mučilni plemeniti idealisti zatiranih narodov. Nov slovenski prevod Pel-

licovih »Mojih ječ« pomeni dobro došlo izpopolnitev slovenske prevodne literature.

Zagovor romana. Nasproti mnogim skeptičnim glasovom o pomenu romana kot literarne forme po velikih stvaritvah 19. stoletja poudarja Francesco Bruno v »Meridiano di Roma« z dne 4. t. m. potrebo romana in pravi: »Roman je danes aktualen in potreben bolj kakor kdaj prej. Samo roman lahko izrazi in zgosteno poda v plastični in izvirni podobi hrepeneje, nemir in sploh vsa prizadevanja, ki označujejo zavest sodobnosti, dospelo na odlično križišče zgodovine in civilizacije. Res je, pravi pisec, da pripovedni knjižne sorte nadaljujejo svoje slabo početje in da se z modno krasnorednostjo še vedno izgublja čisti in jasni smisel romana, toda profesionalni literati in stilistični krasnoslovci ne bodo tudi v bodoče dali iz svojih vrst pravih romanopiscev. Na primeru Dostojevskega, Balzaca, Prousta kaže pisec, da so ti mojstri — romanopisci iz globokega doživljanja življenja, opazova li, proučevali človeške zadeve in da so samo zaradi tega lahko ustvarili pripovedna dela resnične vrednosti. Zakaj ni je avtentične pripovedne literature, ki bi se ne navdahnila v samem

SPORT

Pot do slave je težka in dolga

Samo specializiranje in dovršene sportne naprave vodijo do vrhunskih rezultatov v vsaki sportni panogi

Pri nas niso redki sportniki, ki tekmujejo v letnem času v nogometu, telovadbi in lahki atletiki, pozimi pa še v kakšni zimskosportni panogi in da je njihovo udejstvovanje še bolj pestro, goje bolj ali manj za zabavo še druge sportne panoge kakor plavanje, tenis, odbojko, kajak in morda še kolesarjenje ter planinstvo. O takih sportnih »tipih« bi v resnici lahko trdili, da so — univerzalni sportniki. S sportnega vidika pa bi jih lahko imenovali tudi idealne sportnike, ker goje sport res iz veselja do stvari in nimajo pri tem nobenih drugih namenov. Toda v novejšem času, ko dobivajo rekordi vsak dan večjo vrednost, se je izoblikoval iz tega univerzalnega sportnika nov tip, čisto nasproten od prvega, in sicer

sportnik specialista.

Rezultati specializacije v sportu so vedno večji uspehi posameznih sportnikov, katerih rekordi so čisto že presegli človeške sposobnosti, ki so jim meje že izračunali strokovnjaki. Primer za to naj bo novi svetovni rekord Američana Warmendama, ki je lani preskočil s palico višino 4.71 m, dočim je bila skrajna možnost izračunana na 4.56 m in še to naj bi atletičarji morda šele v 10 letih. Jasno je, da ti vrhunski rezultati ne morejo biti samo uspehi izrednega talenta, marveč so tudi plod strokovnega vodstva, specialnega treninga in pa možnosti, da atlet trenira

vse leto,

brez zimskega ali poletnega »spanja«. Medtem ko se morajo naši sportniki, ki se hočejo specializirati, zadovoljiti pozimi bolj ali manj samo z gimnastiko, imajo sportniki, zlasti v veleimstih sportno najbolj naprednejših držav, posebne sportne dvorane, v katerih pozimi lahko trenirajo tudi sportne panoge, ki si jih pri nas lahko privoščimo samo poleti ali pa narobe. V vrsto takih sportnih dvoran spadata zlasti »Madison Square Garden« v New Yorku in mlajša »Deutschland Halle« v Berlinu. Prva je urejena tako, da v njej pozimi lahko prirejajo zlasti lahkoatletске prireditve, dočim v zgradnji jeseni, ko ni o ledu ali snegu še nikjer ne duha ne sluha, pri-

Zagreb v sportnem razpoloženju

Zadnje priprave za veliko nogometno tekmo Hrvatska — Nemčija

Ze dolgo ni bilo v Zagrebu toliko sportnega navdušenja in mrzličnega uganjanja kakor za veliko nogometno preskušnjo, ki čaka hrvatsko enajstoro v nedeljo 18. januarja v meddržavnem srečanju z Nemčijo. Prav za prav je treba priznati, da se za to tekmo tudi Nemci pripravljajo bolj kakor običajno in ji pripisujejo — menda zato, ker bodo z njo otvorili tretjo mednarodno nogometno sezono v vojni, o kateri upajo, da se bo končala najmanj tako uspešno, kakor se je lanska — še izredno velik pomen.

S hrvatske strani se zdi termin za to veliko borbo nenavadno ugoden, kajti vsi igralci Gradjanskega, ki bodo tvorili jedro ali 90 odst. reprezentančnega moštva, so trenutno v odlični formi, ki jo namerava zvezni kapetan Čuvaj v teku tega tedna še dvigniti in izpopolniti. Zadnji teden se je hrvatska elita enajstoroča že dvakrat poskusila v treningu in rezultat je bil ta, da se je Čuvaj odločil za izločitev srednjega napadalca Lešnika, ki ga bo po vsej verjetnosti zamenjal Pavletić iz Concordie. V ostalem je savezni kapetan pripomnil glede te spremembe, da bo dokončno sestavo moštva objavil šele po zaključnem treningu nekaj dni pred tekmo samo. Hrvatska reprezentanca je zadnji nedeljo igrala tretjo, še težjo tekmo za trening, in sicer proti moštvu Zagorca iz Varaždina, vendar zdaj, ko to pišemo, uspeh tega treninga še ni znan.

Ker bo ta zagrebška tekma eden izmed redkih mednarodnih sportnih dogodkov v tem času, tembolj, ker so zdaj odpovedane FIS tekme v Garnischu in sploh vse večje smučarske prireditve in se samo nekaj najbolj agilnih hokeistov ali boksarjev še lahko prevaža iz države v državo na nekatere redke mednarodne tekme — vlada za ta nastop nemških nogometašev v hrvatski prestolnici povsod veliko zanimanje. Nemška sportna javnost bo prešla vagono poročil o tej tekmi s posredovanjem 20 ali še več posebnih poročevalcev, ki jih namenjajo ta dan iz Nemčije poslali v Zagreb.

reja jo v njej na umetnem snegu smučške skakalne tekme in na umetnem ledu drsalne. Posebno znana so zimska lahkoatletska tekmovanja v Ameriki, katerih rezultate v Evropi zmerom težko pričakujemo, ker v njej često postavljajo enake ali še boljše rezultate kakor v pravi sezoni. Za primer navajam svetovne atletske rekorde v dvoranah, v oklepaju pa so svetovni rekordi doseženi izven dvoran:

100 m: Jonath 10.5 (Owens 10.2), 200 m: Borah 21.4 (Owens 20.3), 400 m: Herbert 47.9 (Harbig 46.0), 800 m: Woodruff 1:47.0 (Harbig 1:46.6), 1500 m: Wenzke 3:49.9 (Loveclock 3:47.8), 5000 m: Ritola 14:23.2 (Mäki 14:08.8), 110 zapreke: Furth 15.8 (Townes 13.7), višina: Burke 2.06 (Johnson in All Britton 2.07), daljina: Owens 7.85 (isti 8.13), palica: Meadows 4.45 (Warmendama 4.71), krogla: Blozis 17.22 (Torrance 17.40), disk: Krauz 47.92 (Schröder 53.10), kopje: Mortensen 62.42 (Nikkanen 78.70), ključvo: Ryan 55.89 (Blask 59.00). Posebno zanimivo je, da je med temi rekordirji mnogo imen, ki pri nastopih izven dvoran niso dosegli posebno vidnih rezultatov.

Podobne dvorane za zimske nastope imajo tudi za kolesarje (posebno v Franciji), ki pa si pozimi pomagajo tudi s tekmovanji na valjih. Kolo je položeno na dva valja, ki se pod kolesi vrtita in avtomatično beležita dolžino prevoznice proge. Tako tekmovanja imajo tudi že uvedena v Zagrebu. Posebno v severnih deželah poznajo dalje tudi zimska tekmovanja v tenisu, ki so tudi vsa v dvoranah s cementno podlago, kar je za igralca zelo utrudljivo, vendar boljše kakor nič. Edini, ki tudi pri nas lahko trenirajo vse leto brez prestopa, so plavalci, ki imajo poleg letnega tudi zimski bazen, čeprav le v skromni obliki, ki pa za trening čisto zadostuje. Tu tiči tudi vzrok, da postavljajo naši plavalci od vseh naših sportnikov najboljše uspehe. Zato se pri nas tudi ne smemo čuditi, da naši sportniki v nekaterih panogah še niso niti zdaleka dosegli uspehov ostalih narodov, ne glede na to, da je pri nas še vedno priljubljeno udejstvovanje v več sportnih panogah, ne pa samo v eni v prej omenjenih pogojih.

Tekmo bo sodil slovaški sodnik Mohler, ki bo obenem tudi prvi slovaški sodnik v Zagrebu.

V treh vrstah

Za seznamom najboljših teniških igralcev v Evropi, ki so ga kot prvi sestavili Madžari in smo ga kmalu potem objavili na tem mestu tudi mi, je zdaj izšel še drug seznam te vrste, in sicer iz rok odgovorne strokovnjaka v nemški teniški organizaciji, v kateri je 10 najboljših evropskih teniških igralcev minule sezone razvrščenih takole:

1. Asboth (Madžarska), 2. Cuccilli (Italija), 3. Henkel (Nemčija), 4. Romanoni (I), 5. Mitic (Hrvatska), 6. Punčec (H), 7. Goepfert (N), 8. Koch (N), 9. Gabory (M), 10. Gies (N).

Madžarski hokeisti, ki so bili nekaj dni v gostih v Milanu in so se prvi dan precej slabo odrezali proti tamkajšnjemu hokejskemu moštvu, so v drugi tekmi popravili marsikatero šibko stran v svoji ekipi in se ločili iz Milana z neodločenim rezultatom 2:2.

9 držav se je prijavilo za evropsko prvenstvo amaterskih boksarjev, ki se bo začelo dne 20. t. m. v Bratislavi. Na tekmovanje pričakujejo okrog 100 tekmovalcev, med katerimi bodo zastopani tudi Hrvati, ki so svoje vrste pred kratkim ojačali z dobrim boksarjem srednje teže Križko. Ta mojster pesti se je šele te dni vrnil iz ujetništva in se takoj marljivo lotil treninga.

Japonski poročnik Oye je padel na čelu svoje čete, ko je pristajal v zalivu Lamon na Filipinih. Oye je bil oni japonski skakalec s palico, ki je skupno s svojim rojakom Nishido poskrbel v konkurenci z Američanom Meadowsom na berlinski olimpiadi za ono nepozabno dramatično borbo, v kateri sta nazadnje oba Japonca z enako znatno 4.25 m zasedla naslednji dve mestu za Američanom. Kakor se naši čitatelji gotovo še spominjajo, je ta »stroboj« ob grobni tišini tisočev in tisočev v stadionu trajal več ur nepretrgoma do trde noči.

Obnovite naročnino!

Sabatini:

DOTA IN SRCE

ROMAN

»Nu, gospodična,« sem nadaljeval. »Vaš oče in monsinjor de Mazarin sta očitno razodela drug drugemu svoje želje, in tako je bil gospod de Mancini poslan v Canaples, da bi si osvojil naklonjenost prvorojenke vašega očeta.«

Nastopil je dolg molk. Ivinon obraz je gorel, oči so ji bile odsojene, prsi so ji butale: vse to je kazalo, kakšna čustva jo obhajajo spričo razkritja pogodbe, ki so jo bili sklenili na njen rovaš. Nazadnje je vzkliznila s pridruženim glasom in zvila krasne roke:

»Ču, gospod! Če pomislim...«

»Nikar nič ne mislite, gospodična, zaklinjam vas.« sem jo mirno prekinil, kajti zdaj, ko je bila prva burja minila, sem se imel spet v oblasti. »Nagajivi bogec, ki so ga starodavni slikali z zavezanimi očmi, je v tej stvari spjel gospoda de Mancinija za nos, in načrt, ki je bil tako lepo zasnovan, je spaval po vodi. Evo, gospodična, to je vzrok, da mora biti poroka tajna. Če bi vaš gospod oče zaslučil da Andrejevo srčno nagnjenje nasprotuje njegovim željam, ni dvoma, da bi se mu kar najodločneje uprl.«

»In ste prepričani, da se ne motite?« je vprašala čez nekaj časa. »Vse to je čista resnica, gospod?«

»Da, čista resnica.«

»A kako naj si razložim, da oče ni opazil tega, kar je bilo zame več kot očitno: gospod de Mancini se je ves čas sukal okrog moje sestre!«

»Vaš oče, gospodična, se briga samo za svoje vinograde. Sicer pa je Andrej v vitezovi navzočnosti pazil, da ne bi pokazal posebne vneme za katero si bode izmed vanju. To sem mu pred nekaj tedni sam nasvetoval.«

Za trenutek mi pogledala v oči.

»Oh, gospod,« je razburjeno vzkliznila, »kako globoko so me ponižali! Če pomislim, da sem bila nevedoma zapletena v to podlo kupčijo! Oh, kar vesela sem, da se je pokazal gospod de Mancini vzvišenega nad umazano nalogo, ki so mu jo dali, in hvaležna sem mu, da bo ukanil kardinala in mojega očeta.«

»Res?« Jaz pa ne, gospodična, sem vzkliznil. Njen pogled je bil neizrekljivo zavzet.

»Kako?«

»Mancinijev prijatelj sem,« je bil moj odgovor. »Da bi njega branil, sem se bil z vašim bratom; zaradi mojega razmerja do njega je malo manjkalo, da me niso v Reauxu zaklali. Komaj se je raznesel glas o kardinalovih ženitnih načrtih, je vstalo zoper njega vse polno sovražnikov. Vaš brat je začel z Mancinijem prepri, in ko sem opravil z vašim bratom, se je pojavil St. Auban, za St. Aubanom pa drugi. Kakor hitro se razve, da je Mancini nagodil stricu Juliju to nepokorščino, bodo njegovi sovražniki izginili; po drugi strani pa mu bo kariera pokvarjena in tega mi je žal.«

Mali oglasi

Službo dobi

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Treznega hlapca

n kospu in za vsa domača dela sprejem Ivan Javornik, Domovarska 7. 657-1

Služkinja

poštena, snažna, veča kuhinja dobi takoj zaposlitev. Pod Rožnikom C. V. 3-1. 645-1

Dobra kuharica

za gostilno, vajena, z dobrimi spricvali dobi takoj službo. Naslov v vseh poslov. Jutra. 692-1

Kmečko dekle

pridno, pošteno, ki se razume pri kravah sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačame« 691-1

Kontoristinja

veča slovenske, nemške, italijanske korespondence in stenografije dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »2000« 631-1

Frizerko

ki po možnosti dela tudi v moški stroki iščem. Drnovtek, Logatec. 666-1

Služkinjo

za vsa gospodinska dela sprejem takoj. Saksida, — Knaflijeva ul. 3-II. (prei Dvoškova ul.) 668-1

Brivskega

pomočnika sprejem takoj. Kozinc Rozi, Tyrševa 92. 672-1

Čevljariki

pomočnik mlajši dobi delo. Selenburgova ul. 4 dvor. 671-1

Soferja

treznega, anesilivnega, vajenega tudi ključavničarskih del sprejme industrijsko podjetje v okolici Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soferje« 669-1

Služkinjo

za vsa hišna dela sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra 670-1

Postrežnico

zmožno vsakega hišnega dela. Trška 14. nad stropje Lenj. 686-1

Službe išče

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Natakarica

ki govori tudi italijansko, želi službo takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kjekolike« 662-2

Distingviran

italijan mlad, prost vojskih obvez, poznavalec italijanskih institucij, trgovskih krogov, nekaj novinar, tehnično-publicistični konsulent, študij in praksa v administraciji-trgovini, zmožnost najrazličnejših panog; iniciativen, organizatorični, zaupni duh, bi rad zboljšal mesto; (konceptni uradnik, nadzorne funkcije, tajnik, razvijanje poslov; bi potoval). Resen, distingviran; moralne, poslovne referencc. V. Danicli, Ljubljana, poste restante. 661-2

Zasluzek

Posle in zveze v Italiji na vsakem polju pri javnih korporacijah, družah itd. opravlja za Vas najbolje zaupen ekspert, distingviran Italijan. Razpolaga z resnimi referencami. Poste restante V. Danicli, Ljubljana. 630-3

Sestavke v

italijanskem jeziku ekspozice, referate, prodaje, trgovske, tehnične, administrativne, juridične značaja sestavlja ali popravlja prevode najbolje distingviran Italijan. Poste restante V. Danicli, Ljubljana. 659-3

Prodaj

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

2 težke sani

ugodno prodaja Ivan Knez, Vič. 674-6

Kuhinjsko

kretenco manjšo, stole, knjižno polico, 10 m dobre preproge, drsalke št. 23 in 29, igrače, slike z okvirji in druge malenkosti radi se hitro zelo ugodno prodam. Ogled od 9. do 11. Naslov v vseh posl. Jutra. 689-6

Kupim

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

»Službeni list«

hivte dravske banov, letnik 1928, 1929, 1930 in 1931 kupimo. Ponudbe z navedbo cene na naslov: Pokrajinska delavska zveza v Ljubljani. 675-7

Kože

domačih zavic, domačih mačk, verige, lisic, dihurjev, kun, vidler kupuje I. Rot krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. 44-7

Kupimo

ročno staklenico za umetni kamen ali opako. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ročno ali strojno« 648-7

Lisičje kože

in vse druge prinese 19-1 in vsi plačamo najvišjo ceno. Zl. Travič, Ljubljana, Stari trg. 667-7

Radio

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Radioaparati

znatke Minerva prodam. 45 centov, dobro ohranjen. Naslov v vseh posl. Jutra 688-9

Lokali

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Trgovina koles

živalnih strojev in pripadajočih delov z vsem inventarjem, dobro vpeljana na prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj trgovina« 683-9

INSERIRAJ

Stanovanje

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Zamenjam

trisočno stanovanje v centru mesta za manjše v vili ali novi hiši na periferiji jugozapad. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjam« 665-21

Stanovanja

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Zakonca

brez otrok iščeta eno ali dvočno stanovanje v bližini Sv. Jožefa. Frano Oblik, Poljanska c. 27. 690-21a

Dvosob. stanovanje

s kopalnico iščem. Naslov v vseh posl. Jutra pod št. 13. 664-21a

Stanovanje

dvo ali trisočno išče tričlanska družina odraslih oseb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otrošile« 697-21a

Dvosob. stanovanje

s kabineto za 1. februar iščem. Plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tri osebe« 685-21a

Lepo nagrado

dam onemu, ki mi preskrbi 3 ali 4 sobno stanovanje z vsemi pritliklinami v centru ali bližini okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Udobno stanovanje« 680-21a

Dvosob. stanovanje

v novejši hiši v ali blizu središča mesta iščem za 1. februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Udobno stanovanje« 680-21a

Enosob. stanovanje

v novejši hiši, s prijetno kuhinjo in po možnosti tu di s kopalnico iščem za 1. februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1. februar« 679-21a

Sobo odda

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Opremljeno sobo

lepo, sončno, z uporabo kopalnice oddam solidnemu resnemu gospodu. Vprašati Ulica 3. maja 10-1 685-23

Prazno sobo

s posebnim vdom oddam eni ali 2 gospodinjama. — Kodeljevo, Družnina ul. 17 687-23

Opremljeno sobo

v Štekljevi ulici 9 blizu Vrtače oddam s februarjem stalnemu solidnemu gospodu. 695-23

Sobe išče

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Sobo s kopalnico

blizu Visekega Komisarjata iščem za višega italijanskega uradnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blizu Komisarjata« 663-23a

Opremljeno sobo

v ali blizu središča mesta s strogo ločenim vdom iščem za takoj ali 1. februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa soba 1942« 681-23a

Opremljeno sobo

z 2 posteljama in uporabo kopalnice v središču mesta iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zakonca« 673-23a

Stroji

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Računski stroj

za pisarno kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Računski stroje« 698-29

Izgubljeno

Črna smučka se je zgubila v začetku Golovca. Najd. prosim, naj ji proti nagradi odda na Poljanski cesti 13 pri Starič. 694-28

Zapestno uro

zlatu, damsko sem izgubila izpred škoije do mesarskih stojnic na trgu, Prešernova, Selenburgovi, Puccini, jevi ulici do »Jutras«. Najditeja prosim, da jo oddate proti nagradi v ogl. delku Jutra. 678-28

Filatelija

posreda i — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za turo 1 3.—

Filatelisti pozor!

Naučodneste kupite in tudi vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6. 639

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Una macchina per scrivere munita di carrello a duecento spazi, costruita con modernissimi criteri atti a rendere pratico, veloce e leggero anche ogni più complesso lavoro di fatturazione è la nuova

Pisalni stroj, s dolgim vozom, najmodernejšie precizne konstrukcije, praktičen in lahek, služi za vsa tudi težja in obsežnejša pisarniška dela

Everest MOD. S200.
Rappresentante esclusivo per la Provincia di Lubiana:
A. KOVAČIČ
Prešernova ul. 44 Tel: 26-36 prej Ivan Legat

+
Vera Barkova
Pogreb drage pokojnice se vrši dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne z žal, kapelice sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 12. januarja 1942.
ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA
Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

Josipa Stupica
trgovca in posestnika

se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, zdravniku g. dr. Tavčarju Igorju za vso skrb in požrtvovalnost ob času bolezni, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so dragoga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovih poslednjih poti.